

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ

ОРГАН
ПЛАСТОВОЇ ДУМКИ

Ч. 2 (9)

ТОРОНТО

1966

Редакційна колегія:

Головний редактор: пл. сен. Юрій Пясецький; **члени:** пл. сен. Осип Бойчук, пл. сен. Орест Гаврилюк, пл. сен. Яро Гладкий, пл. сен. Роман Голод, пл. сен. Ольга Кузьмович, пл. сен. Любомир Онишкевич, пл. сен. Володимир Савчак, ст. пл. Данило Струк.

Адміністратор: пл. сен. Омелян Тарнавський

Дещо про авторів цього числа та додаткові зголошення до ширшої редакційної колегії "Пластового Шляху" — дивись 3-тя сторінка обкладинки.

З М І С Т

Редакційна — Перші три сотні	1
Атанас Фіголь — Проблема бунту молодих	2
Яро Гладкий — Другий пластовий конгрес (докінчення)	5
Атанас Фіголь — За перебудову організаційної структури української діаспори (докінчення)	11
Лариса Залеська-Онишкевич — Настала пара говорити відкрито	21
Юрій Пясецький — Чи ми знаємо, чого ми хочемо (докінчення)	22
Б. Лемарт — Де наша Батьківщина?	27
Микола Плав'юк — Гляньмо на себе	28
Леся Храплива — Книжка в Пласті	33
Тоня Горохович — Ще до проблеми юнацтва	36
Ярослав Спольський — Громадська діяльність старшого пластуництва	42
Марта Бабич-Трофименко — Підбір професії	45
Микола Грушкевич — Плекання сили — основне завдання Пласту	50
** 3 діяльності Головної Пластової Булави	57
Лев Винницький — "Майбутність Пласту в Канаді" (репортаж зі старшопластуїнського з'їзду в Монтреалі)	59
: Курені УСП і УПС "Перші Стежі" організують табір "Стежки культури ч. 2"	62
О. К. — Вісті з пластового сузір'я "	63
Володимир Савчак — Вибрана бібліографія про Україну чужими мовами	65
Від адміністрації — Пожертви на пресфонд "Пластового Шляху"	66

Статті підписані прізвищем, псевдонімом або ініціалами авторів, висловлюють їх власні погляди, які не завжди мусять покриватися з поглядами редакції чи Головного Пластового Проводу.

Річна передплата: США і Канада — 5 дол., Австралія — 1.10.0, Австрія — 90 шіл., Аргентина — 250 пез., Бразилія — 200 кр., Великобританія — 1.0.0, Німеччина — 10 н. м., Франція — 15 фр. **Ціна одного числа** в США і Канаді \$1.25.

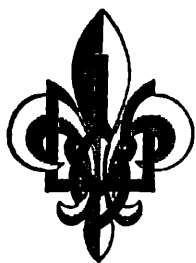
АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:

Jurij Piaseckyj,
375 Ellis Pk. Rd.
Toronto 3, Ont., Canada

АДРЕСА АДМІНІСТРАЦІЇ:

Plastovy Shliakh, Magazine
2199 Bloor Street West
Toronto 9, Ont., Canada

PLASTOVY SHLIAKH — a Ukrainian Quarterly Magazine, published by PLAST — Ukrainian Youth Ass'n, 2199 Bloor Street West, Toronto 9, Ontario, Canada
Authorized as second class mail by the Post Office Department, Ottawa, and for payment of postage in cash.

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ

ОРГАН
ПЛАСТОВОЇ ДУМКИ

Число 2 (9)

Торонто — Канада

Квітень 1966

ПЕРШІ ТРИ СОТНІ

*Лиш хто любить, терпить,
В кім кров живо кипить,
В кім надія ще лік,
Кого бій ще манить,*

Той цілий чоловік.

I. Франко

Три перші сотні відгукнулись досі на наш заклик і передплатили “Пластовий Шлях”, поки він ще появився, або негайно по одержанні 1-го числа. Ми дістали багато привітальних листів, з яких виїняли друкуємо на іншому місці, та щедрі пожертви на пресовий фонд. І хоч це, може, й невелике число на приблизно 1500 розісланих примірників, то цей спонтанний і швидкий відгук перших трьох сотень друзів наповняє нас надією, що це ще не всі, що за ними підуть інші, які також бачать потребу виміни думок, обнови пластового духа, очищення з намулу буднів нашого пластового стилю життя, які готові змагатись з життєвими труднощами й невдачами, як цього вимагає від нас Пластовий Обіт.

Наш журнал не появляється з будь-яких “бізнесових спонук”, і не для бізнесу потрібні нам численні передплатники. Безперечно, що ми хотіли б зробити його самовистачальним, але головне наше завдання — це скріпити віру, перевірити наш азимут, впевнитись, що пластова молодеча організація, хоч не оперта на якусь одну політичну партію чи громадську установу, має поважну групу відповідальних, дозрілих віком дійсних членів, які разом з батьками нашої молоді творять моральний і матеріальний спонзорат цілого пластового руху.

Бажання Пласту давати спільноті повноцінних громадян незломне, без уваги на те, чи їх будуть тисячі, чи тільки сотні, як про це пише наш Основоположник у своїй статті “Чи доконче”. Передумова успіху: ентузіазм, жертвність у праці і незламна вірність нашим основним ідейним залаженням.

Три перші сотні дали своїм відгуком доказ віри й ентузіязму. Ми віримо, що нам вдасться цю віру й ентузіязм скріпити, а то й розбудити серед широких кіл нашого членства, без уваги на всі несприятливі умови, що стоять на нашому пластовому шляху.

Атанас Фіголь

ПРОБЛЕМА БУНТУ МОЛОДИХ

Зрозуміло й природно, що в тяжких ситуаціях індивідуального чи збірного життя зустрічаємо песимістів. Вони швидко зневірюються та опускають руки. Їхня скрайність — це “чорні десперати”. Явище протилежне звикли ми називати оптимістами, а їхній екстрем — “нереальними фантастами”.

Між цими двома полюсами розгортається ціла гама посередніх тонів-характерів. Згідно із статистичним законом великих чисел біля “золотої середини” скупчується більшість одиниць, які вміють бачити дійсність, мають охоту знаходити нові розв'язки складних проблем і виявляють більшу чи меншу витривалість у боротьбі з труднощами та відпорність на “чорні думки”.

В залежності від сильних індивідуальностей, від середовищ із багатою традицією і від діючих у них суспільних стимулів-ідей, — настає або процес інтеграції та органічного росту спільноти до вищого, або процес спрощування та нівеляції до позему аморфної маси.

Якщо в такому аспекті і в перспективі вже більше півстолітньої історії розглядати пластове середовище, не можна не помітити його центрального положення з виразними доосередніми, сильно інтегруючими тенденціями в напрямі завершення побудови нашої спільноти в одну гармонійну цілість вищого порядку.

Пласт зродився з глибоко відчуті потреби дати Україні нову людину, яка при всій конечності світоглядових, політичних, конфесійних чи інших поділів за всяких зовнішніх і внутрішніх умов, ніколи не тратила б погляду на цілість проблем України. Після століть неволі такий новий тип українського громадянина міг зродитися тільки з рядів молодого покоління на базі найглибших і незмінних духових вартостей загальнолюдської і національної культури.

Якщо має бути збережена тяглість росту нації, то цей процес мусить у той сам спосіб повторятися в кожній черговій генерації і він ніколи не повинен перерватися.

За нами далекі шляхи рідними пляями, подільськими полями, поліськими озерами... Сьогодні осіли ми на чужих континентах, під нашими ногами змінився ґрунт. Проблеми передачі традиції новій генерації, питання тягlosti росту організації дуже ускладнилися.

В Україні, на цілому її просторі, немає нині ні одного закутка, де б міг свobodно повторитися процес народження новака і його переходу в юнацькі і старшопластунські ряди в безпосередньому контакті з братчиком-сеньйором.

...а на еміграції виросло нове покоління, яке — з природи речі — стало інакшим, ніж ми, інакше бачить проблеми і повинно, і напевно буде, розв'язувати їх інакше, ніж це робили дотепер і ще робимо ми. Тільки питання: у якій мірі воно і наступні за ним покоління будуть ще українськими.

Дискусію між оптимістами і песимістами на тему “вічності” “ще двох” чи “ще трьох” українських генерацій у діяспорі треба розглядати спокійно і всебічно окремо. Але — зовсім незалежно від нашого означення по тій чи тій стороні — з появою нових чисел “ПШ” можна в'язати деякі сподівання: “ПШ” міг би задовільнити хоч у деякій мірі так само добре песимістів, як і надії оптимістів довкола “золотої середини” у Пласті.

Бо, якщо б нам таки було суджено розпливитися в чужому морі, і не нам дано продовжити життя нашої діяспори хоч би на два століття (жиди в діяспорі вже перейшли два тисячоліття), тоді для обох таборів неспорним залишався б обов'язок передати “скрижалі батьківських заповітів” майбутнім поколінням в Україні.

Швидке розповсюдження творів недавно померлого Теяр де-Шардена, якому за життя дисциплінованість його монашого, езуїтського, чину не дозволяла їх публікувати, — промовистий доказ того, що і ідеї, і концепції у виді писаного, а чи друкованого слова спроможні не тільки об'єктивно “жити”, вони здібні активізувати маси людей без різниці простору і часу.

Для сучасної генерації сеньйорів впливає одне невідкладне завдання: зібрати свій досвід, скристалізувати своє “вірую”. Ніщо не захитує нашого збірного внутрішнього переконання, що основні ідеї Пласту, що концепція нашої власної, нам питомої школи державного виховання, яка вже перейшла досвід півсторіччя, завжди, у кожній історичній ситуації будуть нам потрібні. В цьому ми згодні всі без винятку.

Тоді сторінки “ПШ” можуть стати тією вощиною, що в її комірки — пильно, мов бджоли свій мед — можемо зібрати наш досвід, багатий і неповторний досвід: в добу жорстоку, коли валилися імперії і виростили нові, коли росли і падали сильні, здавалося, ідеології і світогляди, Пласт не потребував міняти своїх первісних основних позицій. Пласт як школа національного виховання українського повноцінного громадянина витримав іспит історії. Він нині так само актуальний, як був тому п'ятдесят літ.

Так думаємо ми — сеньйори, з яких деякі звернені обличчям до минулого. І нудними стають для наших дітей вічні спомини про те, як воно було колись, як повинно бути... без будь-якого відношення до реального дня. Вони, що не бачили і з пережиття не знають країни своїх батьків, уже підросли і помітили, як дуже їхні батьки вкорінені в іншій землі,

відірвані від ґрунту, на якому доводиться жити їм і доведеться жити їхнім дітям і їхнім унукам та внукам їхніх дітей. Бо немає мови ані про конечність, ані про потребу повороту еміграції, і її дальших генерацій у цілому, в Україну.

Перед нами на цілий ріст виринула проблема будови “українського дому” для них — для наших дітей і їхніх дітей, тут у діяспорі — поза Україною — роджених.

Шемрають діти, що батьки здичавіли. Одні хочуть жити спільнотним життям без даху над головою, як вічні скитальці, — а інші міркують над плянами дому дивного, ні до чого непридатного. Ще більш застарілими, а то й нерозумними здаються їм способи реалізації будови.

Дехто сприймає такі, на жаль, ще дуже слабкенькі голоси як шкідливий бунт проти “святих традицій”. А міжтим і найбільшим фанатикам винесених з дому на еміграцію “звичаїв і прийомів” із кожним днем стає ясно, що в усіх ділянках нашого життя в діяспорі — як у церковному, політичному, так і в громадському секторі — потрібна докорінна зміна, потрібна внутрішня революція. Треба приспішити її усіма можливими засобами, якщо маємо досягти тривалої поправи наших стосунків, якщо не хочемо колись каятися — “запізно”!

Пласт не може втікати від складних процесів і питань власної спільноти. Ізоляція від них означає повну мертвечину та повне, апріорне перекреслення будь-яких позитивних вислідів виховного процесу. Молодь виховується в середовищі власного суспільства. Його і її виховання не ізолюємо. Який бож це мало б сенс, коли саме головним завданням Пласту є — виховати громадянина! Бо в характері пластового руху саме лежить активна постава до життя, до всіх і найбільш скомплікованих ситуацій.

В заранні пластового руху ми вийшли в життя малими і непомітними гуртками. Ціле довкілля тоді було проти нас, і ми були — в певному розумінні — проти наших батьків, бо ми вибрали їм незнаний пластовий шлях: наші амбітні задуми сягали далеко поза їхні “світоглядіві при зви чаєнн я”. Але ми знали, ми точно відчували, чого ми хочемо, як і якими шляхами доходити нам до нашої ясної мети.

Ніхто не міг пророкувати нам довгого життя серед катаклізмів двох світових воєн і повного безґрунтя у час “ісходу” з батьківщини. Якщо тоді можливим був наш “бунт” проти батьків і проти обставин, чому сьогодні тієї здібности мали б ми відмовити тим, що приходять чи прийдуть нам на зміну?

Очевидно, об’єктивні стосунки нині не ті, як колись, і Пласт не може бути — і не треба, щоб був “таким самим”, як колись. Єдине, що є на потребу, це “Северко”, “Чмоль” і “Юнона” у “Львові”, “Яворові” і на “Соколі” нашої сучасної діяспори. А тоді сторінки “ПШ” мусять бути відкриті в однаковій мірі як для досвіду сеньйорів, так і — а навіть ще більше — для глибокої внутрішньої української революції, — для чергового пластового “бунту молодих”.

Думки б'яжать, вони ще не закінчені, не продумані з цілою ясністю до кінця. Зарисовуються контури різних суперечностей, безвихідних — здавалося б — ситуацій. На це потрібна дискусія, виміна думок тих, що відчують на собі зобов'язання.

Ми знову вийшли на пластовий шлях, і “заполонила серце дорога”*, тож у щасливу путь!

*) Цитата з поезії Богдана Кравцева.

Яро Гладкий

ДРУГИЙ ПЛАСТОВИЙ КОНГРЕС

(Докінчення)

Продовжуючи застанову над підбором проблематики, яку ми почали в попередньому числі “Пластового Шляху”, треба підкреслити, що Конгрес, крім проблем зв'язаних з західним світом як середовищем дії Пласту (1.) та з українською спільнотою в діяспорі і її відношенням до України (2.), мусить взяти до уваги ще й третій, найближчий нам аспект, а саме:

3. Український Пласт сьогодні, його потреби, можливості та перспекція у майбутнє. Український Пласт увійшов три роки тому у друге п'ятдесятиріччя свого існування і безперервної дії. У тих п'ятдесяти роках Український Пласт відбув довгу мандрівку у широкому діяпазоні державно-політичних, ідеологічних, соціальних, культурних, наукових і територіальних комплексів та змін. Ідейно, соціально, політично і державно, — це сім окремих, різко відмежованих і постійно взаємно суперечних періодів: Австро-угорська монархія, наша визвольна боротьба у різновидних формах, польська окупація Західних Земель України, большевицька займанщина, германський “Дранг нах Остен”, табори переміщених осіб і вкiмші масове переселення у діяспору трьох континентів і шістьох держав. Слушно можна завдати собі питання: як у калейдоскопі таких відмінних умовин можна було передавати та заховувати з періоду в період ідейну одність та устроєву подібність Пласту?

Цього року переходитимуть сімнадцять- і вісімнадцятьлітні юнаки в ряди старшого пластуства. Ті юнаки не тільки не бачили України, але деякі навіть і народилися поза Європою. Сьогодні поміж сотнями старшого пластуства, здається, немає вже ані одного, що почав був своє юнацьке пластування в таборах переміщених осіб — у Німеччині і Австрії, де діяли пластові частини. Старші пластуни з періоду 1945 і дальших років — сьогодні вже поважні віком і громадським стажем громадяни, в більшості із закінченими високими студіями, їхні діти в новацтві, а то і в юнацтві, а вони самі вже в ешелоні старших віком сеньйорів.

Саме ті великі зміни в подіях минулого і в походженні членства є тими важливими чинниками, що наказують нам постійно придивлятися до того, що діється у нас, у рямях Пласту.

А все ж таки, коли приглянутися ближче, то побачимо, що без уваги на ті сповідні, а часто дійсні різниці у формах, назовництві, устрою, програмі та виявах праці, на пересування членства у вікових групах і їх походження, є щось глибше, триваліше, здається — щось незнищенне, що лучить ті всі періоди в одну нерозривну цілість. Передовсім такі основні проблеми є завжди в центрі уваги пластового загалу:

- мати виразне й однозначне ідейне підложжя, повну і ефективну виховну програму та методу дії виховного процесу,
 - зберігати тяглість дії Пласту,
 - зберігати ідейну одність та устроєву подібність для Пласту в діаспорі,
 - поліпшувати, поглиблювати і поширювати зміст і суть Пласту,
 - добирати, виховувати і вишколювати провідницькі кадри Пласту.
- Сьогодні ж, коли минуло п'ятдесят років пластової організації, виникає ще інша проблема, що вимагає глибокої аналізи, а саме: наскільки Пласт спричинився до збереження і розвитку української спільноти.

НАМІЧЕННЯ РЕФЕРЕНТІВ КОНГРЕСУ

Повищі проблеми схопив і проаналізував у рямцях своїх можливостей та прийняв у тих рямцях ряд постанов і рекомендацій Перший Пластовий Конгрес, що відбувся в 1948 році. Але за останніх сімнадцять років зайшло так багато змін у довкіллі Пласту, у його розбудові і поширенні, у змінах субстанції членства, що сукупність повищих проблем вимагає поновної аналізи, розгляду та нових постанов і рекомендацій.

Беручи до уваги висліди праць Першого Пластового Конгресу, що стали напрямними для праці і розвитку Пласту в першому періоді переселення та які в більшості ще сьогодні зобов'язують, і також потребу ставити і розв'язувати нові актуальні проблеми, приймати нові напрями для дії, що відповідали б потребам майбутнього та спиралися на досвіді минулого, у програму Другого Пластового Конгресу, у групі рефератів, що відносилися б до внутрішньої пластової проблематики, слід умістити реферати, що належали б до однієї з таких груп:

● **Аналіза постанов Першого Пластового Конгресу**, що відбувся під гаслом "До Великої Мети", щоб з'ясувати собі, котрі постанови і рекомендації були правильні, як їх виконано, що слід затримати з тих постанов і перенести у майбутнє.

● **Ідейне підложжя і програма Пласту** в обрії розвитку української культури, громадської і політичної думки під сучасну пору та його ставлення до існуючої дійсності в українському середовищі поза межами Рідного Краю і до існуючих відносин в Україні.

● **Аналіза основ пластового виховання** і методи в аспектах — релігійному, у перспективі пануючих філософічних концепцій і політичних доктрин, наукових і технологічних досягнень останніх десятиліть та в перспективі їх розвиткових тенденцій.

● Проблема пластового проводу на майбутнє, а зокрема — пластового покоління з останнього двадцятиліття, як самостійного і відповідального провідного активу у пластовій організації.

● Пластова організація у діяспорі з перспективи 50-ліття свого існування. Що Пласт уніс в українське життя, чим збагатив його в ділянці виховних ідеалів, виховного змісту та виховної методи, що зроблено в ділянці збереження “української людини”, в ділянці боротьби за українську державність та в ділянці росту української духовности і культури.

СПОДІВАНІ ВИСЛІДИ КОНГРЕСУ

Заторкнувши в загальному основні аспекти Конгресу, слід нам далі перейти хоч коротко його практичні й ділові аспекти. Перш усього слід поставити собі питання: Що Конгрес у висліді своїх нарад може і повинен дати? А саме:

I. ПЛАСТОВІ

● В ділянці ідейних založen' Plastu:

- а) відповісти на питання, чи ідейні основи Пласту є достатньо і ясно сформульовані, щоб були зрозумілі, захопливі і можливі до реалізації в рямах майбутніх потреб і виховних цілей пластової молоді,
- б) сформулювати ідейні основи, коли б вони потребували частинного або повного перестилізування, доповнень або роз'яснень,
- в) виготовити ширшу й повнішу інтерпретацію Трьох Головних Обов'язків Пластуна і Пластового Закону.

● В ділянці пластової методи:

опрацювати ширше, що це є пластова виховна метода, як її слід стосувати в новацтві, юнацтві і старшому пластустві, а зокрема слід вияснити взаємне відношення та евентуальні конфлікти між пластовою метою самовиховання і керованим самовихованням, вихованням, навчанням і вишколом.

● В ділянці виховної програми і її переводження у виховних уладах:

- а) переаналізувати зміст вимог пластових проб та сконфронтувати їх з пересічним інтелектуальним і фізичним рівнем молоді, для якої вони призначені, та чи вони відповідають її теперішнім і майбутнім зацікавленням,
- б) поширити виховну програму на такі ділянки, як морське і летунське пластування.

● У розумінні і переводженні пластової діяльности в У.С.П. і У.П.С.:

- а) праця над собою в ділянці добуття і підвищення рівня своєї професії, б) громадська праця в рямах Пласту, в) громадська праця поза Пластом.

- **В зібранні, упорядкуванні та опрацюванні для публікації пластових матеріалів у наступних ділянках:**
 - а) ідейних заложень, б) виховних матеріалів, в) методичних, г) діяльностей для У.С.П. і У. П. С., г) вишколу пластових провідників, д) пластових виховних і вишкільних таборів.
- **В проаналізуванні та виданні відповідних рекомендацій відносно таких проблем:**
 - а) які є позитиви виховання в новацтві і юнацтві,
 - б) які є труднощі у здобутті виховних осягів з причини неправильного підходу, браку кваліфікованих виховників та виховних матеріалів,
 - в) чи є загроза просякання “молодечої злочинності” в ряди новацтва і юнацтва; опрацювати методи, як цьому протидіяти,
 - г) які є позитивні вияви пластової і громадської праці старшого пластуна і пластового сеньйорату.
- **В доборі і вишколі пластових провідників:**
 - а) розглянути потребу і практичні можливості притягнути фахові педагогічні сили з-поза Пласту до співпраці у розпрацьовуванні і веденні виховних справ Пласту,
 - б) приготувати і устійнити підстави й програму для вишколу пластових провідників,
 - в) розглянути потребу і можливості перевишколу батьків для безпосередньої співпраці при веденні виховних справ в ряцях Пласту і в ряцях родини.

II. БАТЬКАМ ПЛАСТОВОЇ МОЛОДІ:

- а) опрацювати і опублікувати ідейні і програмові підстави виховання молоді в пластовому дусі,
- б) опрацювати і опублікувати напрямні і програму батькам для поліпшення співпраці з Пластом,
- в) уможливити вгляд у виховні процеси й методи Пласту,
- г) приготувати огляд результатів пластового виховання,
- г) відкрити дорогу батькам до безпосередньої виховної діяльності в ряцях Пласту і родинного кола.

III. УКРАЇНСЬКІЙ СПІЛЬНОТІ В ДІЯСПОРІ:

- а) з'ясувати ідейні та програмові підстави виховання молоді у пластовому дусі в теперішню пору і на майбутнє,
- б) запевнити, що Пласт має реальний підхід до виховання молоді та має всі можливості дальшого розвитку,
- в) указати українській спільноті на ті позитивні вияви її життя, що сприяють вихованню молоді, і ті негативні прояви, що тому вихованню перешкоджають або й цілковито його нівелюють,
- г) опрацювати плян співдії Пласту у виявах громадської праці на майбутнє.

- г) приготувати Пласт і забезпечити його відповідними матеріалами, потрібними для співпраці з Педагогічною Радою, Педагогічним Конгресом і Конгресом Українців у Вільному Світі.
- д) обмірковувати доцільність і можливість спрямовувати пластових сеньйорів і старше пластуство до праці в поодиноких секторах громадського життя для його підтримання, посилення і дальшої розбудови.

ПЛЯНУВАННЯ МАЙБУТНЬОГО

Розглядаючи дію і завдання Пласту з перспективи майбутнього, слід було б виготовити детальний плян у таких головніших ділянках:

1. Загал засобів, як зберігати пластове виховання молоді та пластову організацію як інституцію цього ж виховання,
2. Як дбати, щоб устроєва схема Пласту була постійно достосована до потреб діяння Пласту, зокрема на рівні провідницького сектору,
3. Програма і засоби вишколу пластових виховників, методи збільшення їх кадрів відповідно до потреб і задовільного ведення виховної праці,
4. Вишкіл і методи організації провідницьких кадрів для успішного ведення пластової організації,
5. Плян підвищення якості і пластового вироблення членства та збільшення його кількості, зокрема з-поміж молоді православного визнання,
6. Програма фізичного виховання пластової молоді,
7. Програма, як урізноманітнити виховним змістом та збільшити достатньо пластову виховну літературу, виховні посібники, правильники, інструкції та журнали для пластової молоді,
8. Програма для обміну ідей, досвіду і тісної співпраці поміж крайовими пластовими організаціями,
9. Опрацювати можливості й засяг дії Пласту в ділянці його міжнародніх зв'язків.

ТЕХНІКА ПІДГОТОВИ

Подумаймо далі над технікою приготування і проведення Конгресу і над добором прелегентів та учасників.

Конгрес приготує і проведе головна комісія Другого Пластового Конгресу при співпраці комісії: програмової, організаційної, видавничої і розшуків та збирання конгресових матеріалів.

Завдання поодиноких комісій:

● **Програмова комісія** — устійнить гасло Конгресу, точно опрацює ціль Конгресу, зладить рамову програму та запропонує детальну проблематику Конгресу, вибере, що має бути написане і видане друком перед, під час і після Конгресу, підбере прелегентів і панелістів та обговорить і докладно устійнить з ними все те, що відноситься до їхніх тем та виступів на Конгресі, виробить процедуру для ведення нарад, дискусій

і запису Конгресу, приготує товариську частину Конгресу та виставку пластових досягнень.

● **Організаційна комісія** — устійнить, хто може бути учасником Конгресу, ухвалить передумови-норми участі в Конгресі, приготує листки зголошень, карти вступу іт.п., приготує і розішле повідомлення про Конгрес і його програму, займеться спровадженням учасників на Конгрес з-поза теренів США і Канади та розробить бюджет для тієї цілі, запропонує місцевість відбуття Конгресу та приготує залю нарад, її прибрання й улаштування, запропонує листу гостей-непластів, приготує приміщення для гостей і учасників Конгресу, займеться прохарчуванням і конгресовими оплатами, подбає про духовну і лікарську опіку, наладнає пресову й інформаційну службу, видасть відзначку Конгресу, марку з нагоди Конгресу, картку і поштову печатку, поштівку та коверти Конгресу, зладить бюджет Конгресу.

● **Видавнича комісія** — тісно співпрацюючи з Головним рефератом пластових видань, зокрема по лінії “Пластового Шляху”, — займеться збиранням конгресових матеріялів, що мали б бути видані перед і після Конгресу, стандартно оформить видання Конгресу, переведе мовну коректу пропонованих видань, передасть конгресові матеріяли до друку і допилює видрукування, займеться розповсюдженням конгресових матеріялів у терені.

● **Комісія розшуків та збирання конгресових матеріялів** — співпрацюючи тісно з Архівом Головної Пластової Булави в Дітройті та архівами крайових пластових старшин, — перегляне всі важливіші матеріяли — акти з'їздів і нарад, перегляне всі досі прийняті резолюції, важливіші статті в пластовій і позапластовій пресі про Пласт, окремі пластові публікації та розгляне в їх площині ставлену прелегентами проблематику, чи вона нова, чи, може, вже була порушена в минулому, та що в тій справі зроблено, займеться вишукуванням матеріялів для прелегентів в Архіві Г. П. Б.

ОФОРМЛЕННЯ КОМІСІЙ КОНГРЕСУ

Членів комісій від 7 до 12 осіб запросить Головна Пластова Булава за індивідуальним принципом. Місця осідку комісій можуть бути різні, залежно від їх особового складу. Голова головної комісії Конгресу братиме відповідно участь у засіданнях Головної Пластової Булави для біджучої інформації про праці комісій.

Наради Конгресу слід відбувати групами проблем, що становили б собою цілість у формі цілоденної панелі з дискусією. У панелі виступали б визначені дискутаннти з рядом проблем, які входили б тематично до даної групи. До кожної проблеми слід було б добирати по два дискутаннти з протилежними поглядами. Усі проблеми мусіли б бути подані у письмовій формі.

ЗА ПЕРЕБУДОВУ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ СТРУКТУРИ УКРАЇНСЬКОЇ ДІЯСПОРИ

(Продовження з попереднього числа "П. Ш.")

Основні аксіоми правильної побудови суспільних організацій

Аналізу організаційної побудови нашого суспільства в діяспорі варто порівняти тепер з головними принципами правильної будови суспільних організацій узагалі. Ці правди-аксіоми не тільки історично виправдані. Вони нам відомі й з власного особистого або збірного досвіду.

Перше. Суспільний організм, як кожний інший організм, складається не тільки з поодиноких клітин — членів чи родин даної спільноти. Він диференційований і у різні специфічні органи, які мають виконувати призначену їм особливу функцію. Для суспільного життя важливо, щоб виповнити відповідними органами всі ділянки матеріального та духового життя даної спільноти: релігійного, культурного, економічного, політичного.

Друге. Для повноцінного життя й розвитку суцільного організму треба, щоб усі ті ділянки духового та матеріального життя були на всіх організаційних щаблях гармонійно розвинені і пов'язані в одну цілість. При тому зовнішні маніфестації та матеріялізовані форми поодиноких органів, як, наприклад, церкви, будинки інституцій, домівки товариств і т. п., мають тільки допоміжне значення і глузд при умові, що в них живе й плекається дух спільноти. Ані храм Божий для українців без Божого українського слова, ані українська школа без української мови і українського змісту, — тобто, будинок церкви й мурі школи, чи навіть сама формальна організаційна побудова одного із секторів громадського життя, — ще не є і не може бути мірилом живучости даної спільноти. Інтенсивність і багатство духового, даній спільноті притаманного змісту в усіх ділянках суспільного життя вирішують її життєздатність, зумовлюють відпорність проти загроз зовнішньої ліквідації, визначають вік її життя. Ми хочемо усвідомити і підкреслити цим ще раз вагу плекання української людини як духового феномену в постійно наростаючих нових поколіннях. Тому для збереження спільноти в діяспорі наріжна проблема це "інвестиція в людину". На ній повинна бути зосереджена найбільша увага.

Третє. Побудова громадського суспільного життя має в собі ще цілком раціональний, досвідом власним і чужим стверджений елемент чисто технічної конструкції розподілу територіяльного та речевого. Мова про важливість поділу горизонтального й вертикального, пов'язаного в одну гармонійну цілість функціями керівництва, тобто розпорядности вниз і звітности вгору. Одне слово: йдеться про питання оптимального використання законів організаторики в її застосуванні до організації суспільних організацій.

Хоча ці закони, нібито, “на простий розум” самозрозумілі, їхня аплікація на практиці виявляється надзвичайно складною. Застосування цих законів вимагає подвійного: а) кваліфікованих вишколом, здібностями та особистими моральними вартостями людей, вимоги до яких з кожного погляду зростають мірою підвищування щаблів драбини, де ці люди мали б виконувати свою керівну функцію, б) вишколювання загалу для розуміння суті організаційної побудови; повинна бути усвідомлена невідхильна konieczність законів організаторики, щоб загал сам боронився проти внутрішніх і зовнішніх саботажів своєї організаційної побудови, зокрема надбудови, щоб він реагував на занепад чи цілковитий брак керівних функцій у поодиноких ділянках і негайно кликав до життя нові керівні органи, утворював їх, давав їм потрібну моральну й матеріальну підтримку.

Мова про три основні елементи, три основи правильної побудови спільнот:

1. спільнота — живий організм, тобто — вона становить органічну цілість,

2. організм мусить мати гармонійно розвинуті органи діяльності, але за вирішній осередній чинник править людина як репрезентант іманентного спільноті духу,

3. живучість організму залежить від оптимального застосування засад організаторики.

Якщо у світлі цих трьох загальних і теоретичних стверджень ми розглядатимемо нашу українську спільноту в діаспорі, організаційну структуру якої ми старалися проаналізувати в найсуттєвіших пунктах, то всі хиби й недоліки побудови нашого суспільного життя стануть нам ясні. Тоді ми зможемо конкретніше підійти до розгляду засобів та метод їх усунення.

Схематично можна охопити те, що нам “треба б” зробити, осьтак:

1. в окремих секторах довести організацію до надбудов на всіх рівнях і утворити централі цих секторів для всієї діаспори;

2. завершити всю структуру організаційної побудови об’єднанням секторів під одним центральним керівництвом;

3. у таким робом гармонізованій побудові всю увагу присвятити українській людині — родині, питанню подруж, “інвестиції в людину”, а насамперед українській молоді як єдиному гарантові “довговічності” діаспори.

Маючи на увазі попередньо сказане, ми можемо ще виразніше означити мету, до якої ми повинні прямувати як спільнота. Нам потрібно змагатися, щоб створити з нашої діаспори одну органічну гармонійну у ЦІЛІСТЬ.

Теорія кібернетики

Кібернетика — найновіша галузь науки — одержала назву від грецького слова “кібернетес”, що означає “стерник” (на кораблі) або за-

гально “керівник”. Теорія кібернетики, як і теорія еволюції в минулому сторіччі, являє собою новий погляд на світ.

Кібернетика розглядає системи, — мертві, живі або задумані, — які складаються з елементів. Між елементами існують функції керівництва, регулювання й передачі інформації. Тобто: кібернетика має за предмет цілості. **“ЦІЛІСТЬ — ЦЕ ЩОСЬ БІЛЬШЕ, НІЖ СУМА СКЛАДОВИХ ЧАСТИН”**. Це “більше” — закони пов’язання елементів між собою; закони, які щойно з поодиноких частин утворюють цілість. Це інформації та система їхнього обміну між складовими частинами-елементами. Ці інформації відповідно “переробляють” частини.

Для самої із себе, від інших відірваної, частини не може бути мови ані про зв’язок, ані про інформацію. Але й для механічної суми частин немає мови про зв’язок та про інформацію між частинами тієї суми. Бо коли виникає зв’язок — тобто: закони зв’язку — і відбудеться обмін інформацій між складниками суми (при чому інформації “переробляють” складові частини і “далі комунікують”), тоді “механічна сума частин” стає ЦІЛІСТЮ. А тоді: цілість — це більше, ніж сума її частин! Те “більше” можна досліджувати, аналізувати, з’ясовувати, ба більше: його можна утворювати, змінювати. Це й є те, що становить предмет кібернетики: проблеми керівництва, регулювання, контролю й передачі інформацій. Приклади: живі організми, автоматія, електронні машини (“брейн-мешін”), задумані системи, організації людей.

Наслідком технічного та соціального прогресу створені людьми організації досягли такого ступня комплікованості, що без плянування, без “комунікації”, без вгляду у функційні стосунки та взаємини між їхніми членами ці організації неможливо втримати.

Як часто ми в діяспорі (чи взагалі як нація) являємо собою лише механічну суму складових частин, які називаються “українські люди” чи, в ліпшому випадкові, “українські установи”, “партії” або “групи”. Ми втрачаємо розуміння “законів зв’язку”, потреби “передавання інформації”, їх “перероблювання” й дальшого “комунікування”. У нас занепадає інстинкт цілості!

Ідея світового конгресу

Розуміння потреб єдності дії, відчуття сили, що криється у згармонізованій цілості, притаманні кожній здоровій, суспільно зрілій одиниці. Чимало українських патріотів, замислюючись над покращанням нашого розбитого життя в діяспорі, шукало шляхів для реалізації такого задуму. Ідея світового конгресу “висіла в повітрі”, і справа сьогодні не в тому, щоб досліджувати її авторство, тобто — хто, коли і як висловив цю ідею.

Факт, що ідея конгресу нараховує за собою вже десятки років різних індивідуальних та збірних ініціатив, прилюдних виступів та пресових дискусій.

Різні погляди на характер і завдання конгресу

Досьогодні не визначено з усією ясністю, в якій властивості і для яких завдань має бути скликаний конгрес. Можливо, що в цьому та причина, чому деяка частина громадської думки вважає його зайвим: що він, мовляв, нам дасть?

Деякі політичні середовища, з другого боку, ураховуючи можливість, що конгрес може стати черговим політичним “центром”, у якому їхній політичний центр чи їхня партія не буде мати відповідної переваги (метода “опановування”), — зайняли негативне або пасивно-вичікувальне становище. Самі ж прихильники ідеї конгресу не узгіднили ще між собою остаточного погляду на це важливе питання. Виразним ствердженням цього служить пресова дискусія і дотеперішня дія т. зв. організаційної комісії для справ конгресу. Перебільшуючи в крайності, прихильників ідеї конгресу можна поділити на два табори.

Одні вважають конгрес тільки нагодою для чергової демонстрації, масовим політичним актом діяспори, нагодою для т. зв. “актуалізування нашої справи” в Західньому світі через розіслання відповідних меморандумів-протестів проти Москви і т.п. Звичайно, вони визнають, що конгрес має інтегрувати й громадський сектор (деякі наївні ентузіясти думають і про політичний). Але ці їхні запевнення зовсім нещирі. Вони не цікавляться цією проблематикою, либонь і взагалі не здібні серйозно до неї вдатися, вона для них “на другому пляні”; нею має зайнятись “хтось інший” так, щоб він на конгресі не перешкоджав політичним промовама “конгресменів” та політичних лідерів. Для них вага конгресу на-самперед зовні.

Другі на питання, чи потрібний і що має дати нам конгрес, відповідають ясно і недвозначно: конгрес для нас кінцевий як органічна надбудова, як вивершення організаційної структури життя діяспори. Відповідно до цього завдання він повинен бути підготований і проведений, усе ж інше має зійти на другий плян. Конгрес це найпершою чергою внутрішня справа української діяспори. Що в цьому дусі відповідно, на висоті, проведений, він щойно був би політичною демонстрацією нашої сили, цього заперечити, звичайно, ніхто не може.

З усією рішучістю треба спростувати ставлення прихильників конгресу як зовнішньої маніфестації. Така імпреза для нас цілком зайва, ба навіть шкідлива. Це було б потурання звичці масових словесних протестів “покажемо Москві” (у Нью-Йорку!), “закидаємо шапками”, потурання потребі марного задоволення, мовляв, “Айзенгауер наживав пальцем Микиті”. Це нагадувало б поведінку дитини, яка кричить і думає, що її крику бояться.

Вдумливі спостерігачі після двох майже світових з'їздів українців останніми роками з нагоди відкриття пам'ятників Шевченка у Вінніпегу й Вашингтоні сигналізували характеристичну розгубність громадської думки, яка висловлювалася в ляпідарному запиті: “ну, і що ж тепер далі?” Загал відчуває, що він не має перспективи, що її ніхто не дає, що після

всіх тих вельми гарних — здебільшого словесних — ефектів тим прикріше відкривається порожнеча. Під тиском цього вакууму зродилася ідея культурного фонду Шевченка. Але він повис, немов у повітрі. Залишаючи на боці питання його реалізації, для нього бракує органічної бази, саме — культури. Виглядає так, якби хтось хотів ставити дах, не підвівши перед тим мурів.

Відкриття пам'ятників Шевченкові мали своє глибоке виправдання. Вони безперечно привели до позитивного “зрушення”. Але скликати вже за короткий час третій світовий з'їзд — хоч би тільки репрезентантів діаспори — без конкретно зарисованої проєкції мобілізування сил у майбутньому, коли кожен день приносить кричущі проблеми загрози життя діаспори, видається не тільки недоцільним, а й шкідливим.

На шляху здійснювання ідеї української цілоти

Єдино правильний — на наш погляд — шлях до світового конгресу, хоч який він складний і важкий, це шлях органічної будови нашого “дому” в дусі здійснювання ідеї української цілоти. Фундамент, українська людина, у своїй масі здорова, жертвна і відгуклива супроти потреб цілоти. Спираючися на неї, треба будувати “поверх за поверхом”, підводити мури вгору, щоб їх остаточно накрити “дахом” — світовим конгресом.

Не треба нам чергових маніфестацій! Нам треба повороту до щоденної “муравлиної” суспільної праці, запланованої розумним способом на десятиріччя, якщо не на сторіччя. **Бо українська діаспора “вічна”. Українці закордоном, поза материком є і будуть, без огляду на те, як розвинуться політичні стосунки в Україні. “Дім закордоном” — організаційна побудова діаспори — не тільки тепер, але й завжди може бути корисною для батьківщини.**

На шляху до будови спільного дому в умовах емігрантщини чекають нас величезні труднощі. Однак, найбільше перешкод лежить у нас самих. Ми маємо свободу, ми вільні, ми можемо творити перші-ліпші об'єднання, союзи, товариства. Можемо з'їздитися й плянувати, ставити не тільки мури, а й наповнювати їх українським “духом”-змістом. І від чужих буде нам допомога, якщо ми спроможемося допомогти собі самі. Усі ці нагоди ми або не використовуємо, або погано використовуємо. Причина: нас роз'єднують упередження й комплекси неадекватної міжгрупової боротьби.

Прочистити внутрішню атмосферу ставленням справи “фер” (мова бо про загальне, не про партикулярне) — це передумова успішності запланованого конгресу. Ми живемо за незвичайно цікавої доби. Ламаються не тільки фізичні бар'єри земного тяжіння, і не тільки супутники причаляють на Місяць. Падають у нас перед очима і плекані сторіччями конфесійні упередження. Тріщать вікові мури, що розділювали комплексами ворожнеч християнський світ. Християни шукають контактів до конфесій, які визнають віру в єдиного Бога. Справді, цікава доба! Чи

за такої доби плотики з патичків, якими обвели свої подвір'ячка "свої", "тугешні", "партії", "групи", можуть стримати нас вийти спільно як нація, як цілість на широкі шляхи історії, на шляхи, на яких немає місця для слабких, малих, кволих і недорозумних?

Графічні організаційні схеми

Усе те, що досі було сказано про організаційну побудову діаспори, можна появити графічно. Такі графи-образи мають той великий плюс, що дозволяють одним поглядом — прозоро й зрозуміло — обійняти різно-родну проблематику, яка вимагала б десятків сторінок словесного опису. Ми старалися випрацювати дві, вміщені поруч, схеми. При розгляді їх треба мати на увазі, що це тільки "робочий макет". Тому вони ані не повні в цілому, ані невичерпні в деталях, ані неостаточні своїм оформленням. Подані в них назви тільки екземплярні. Це тільки схеми, і тому можна й треба їх — відповідно до кожночасної ситуації в дійсності — модифікувати.

Схема речевого, вертикального, поділу подає розчленування змісту на три головні сектори: церковний і політичний, що їх далі — з поданих вище причин — не проаналізовано, і громадський, що його складають три підрозділи: суспільний, культурний та економічний. Вони далі по-церковного й політичного сектору ітд. На цьому найвищому щаблі культурна проблематика з осередніми питаннями школи, науки й молоді.

Схема територіального, горизонтального, поділу прозоро ілюструє "щаблі" організаційної драбини. На ній відмічено й "нервову систему" суспільного організму, якою передаються "інформації-доручення" проводу згори вниз, які, "перероблені", відходять знизу вгору у вигляді звітності складових частин. На найвищому щаблі "держави" це мозок-рада і око виконного органу, генеральний секретар, який працює з допомогою конгресового бюро, що в ньому керівники секторів, відділів, зв'язкові до церковного й політичного сектору і т. д. На цьому найвищому щаблі випрацьовуються генеральні пляни й провадиться контроль поправного функціонування всього апарату. Про все це говорилося в розділі про теорію кібернетики.

В обох схемах свідомо пропущено ряд деталей, щоб не затирати прозорости. Схеми мають на меті викликати інтуїтивний образ цілости, "нарисувати", як може і як повинна виглядати правильна організація живого організму діаспори.

Чужі зразки й досвід

Проблеми, що чекають розв'язки, надзвичайно складні. Але ми не єдина діаспора у світі, що бажає зберегти своє обличчя. Перед нами жили й поруч нас живуть інші національності в діаспорі, і вони теж стараються якнайдовше втримати себе на поверхні життя. Чи це буде польська "Польонія", чи німецьке "Авсландсдойчтум" чи групи малих чи-

СВІТОВИЙ КОНГРЕС ВІЛЬНИХ УКРАЇНЦІВ

РАДА

БЮРО
СЕКТОРИ:

ПОЛІТИЧНИЙ

ГРОМАДСЬКИЙ

ЦЕРКОВНИЙ

ЕКОНОМІЧНИЙ

КУЛЬТУРНИЙ

СУСПІЛЬНИЙ

- 1. Допомога: ЗУАДК, УМКС...
- 2. Світанок: абулаторії, шпиталі...
- 3. Бюро посередництва подруж:
- 4. Опіка над матір'ю та дітьми:
- 5. Допомога сиротам:
- 6. Допомога інвалідам: Об'єднання комбатантів...
- 7. Допомога старим:

- 1. НАУКА — НТШ, УАН, УЕНТ,...
- 2. Вищі школи і категорія університетства, УВУ, УТШ, Духовні Семінарії...
- 3. Буяні, Архіви, Бібліотеки...
- Об'єднання дівчат-квалітур: шкільництво, мистецтво, бібліотекарі, педагогія,...
- РІДНА ШКОЛА
- 1. Середні і фактові спеціалізаційно-музичні ієст-ти,...
- 2. Народна школа,...
- 3. Дитячі садки; об'єднання садівачок,...
- ПРОСВІТА
- 1. Видання цю власне і видавничий рух,...
- 2. Читальні клуби, Народні Доми, Хори,...
- 3. Курси українства,...
- 1. Хілікові організації: СФУЖО, СВА, ЛУКЖ,...
- 2. Організації молоді: студенти, КОДУС, Плат, СЛМ, ОДУМ, НУТІ,...
- 3. Спортивні товариства: КЛК, УСК, «Уралола», «Бризуба»...

- 1. Банки,
- 2. Креатішки,
- 3. Акскурації, УПС, Промішина, Губ. Собр.,...
- 4. Коопераци, т-во кооператорів,...
- 5. Теріали,
- 6. Промисловість,
- 7. Об'єднання підприємців і професіоналістів: лієрні, інженери, промислієв,...

Схема речевого (вертикального) поділу

сельно (на еміграції не дуже) балтійських народів, — усі вони борються з тими самими труднощами, що й ми. А вже напевно великим досвідом з кожного погляду розпоряджає жидівська світова діаспора. Спізнати їхній позитивний і негативний досвід, використати те, що було б для нас догідне, збагатити себе сугестіями через аналогію, усе це завдання, які мусіли б бути виконані протягом підготування і під час перших років дії конгресу чи його бюра. Для цього потрібно розподілити теми, установити відповідні студійні стипендії, а потім опублікувати стосовні праці. Це міг би зробити КоДУС або самі організаційні комісії підготовки конгресу.

Носій і реалізатор ідеї конгресу

Усіх, хто на будь-якому щаблі суспільної драбини мають чи хочуть мати владу, цікавлять питання: хто скликає конгрес, хто в ньому буде вирішувати, яким робом і наскільки можна забезпечити “свої” впливи? Зацікавлений цими питаннями й кожен у будь-якому секторі активно заангажований громадянин. Наслідком сторіч поневолення ці питання набрали в нас патологічних форм вияву. Зокрема, емігрантщина не сприяє нормальній позитивній розв’язці таких питань.

Нормально здорове суспільство передає провід свого життя в руки найкращих. Їх селекція відбувається на різних рівнях і в різних секторах організаційної побудови. Загально прийнято для збірного означення цих осіб уживати слово “еліта”.

Характеристичними рисами людини еліти є повна свобода в судженнях і рішеннях, високе почуття обов’язку й відповідальности, уміння чогось, що дає перевагу над іншими. Немає кляси еліти, є тільки серед кожної суспільної кляси люди еліти — серед духівництва, селянства, інтелігенції чи робітництва.

Еліта мусить бути високо моральна. Вона повинна вбачати свою найвищу мету в служінні іншим — загалові (“бонум коммуне”), що ушляхетнює її змагання та її обов’язок сягати по владу. Тоді, коли “апаратники” будь-яких політичних чи інших групових організацій діють через “опанування стратегічних пунктів”, еліта формує суспільство через самий факт свого існування, через приклад, ніколи через зовнішні засоби влади. Її зброя виключно сила духу.

Еліта — це рух провідної групи людей, які хоча й мають свої особисті (різні!) політичні, релігійні, соціальні переконання, мають, проте, спільний ідеал спільности, до якої вони належать, і тому вони ніколи і ні в якій ситуації не втрачають з очей образу цілості.

Нам треба плекати елітарні засади діяння, плекати власну еліту і в її руки передавати провід нашого громадського життя. Хоч як теоретично (декому, може, й патетично) звучить ця вимога, це, тим не менш, єдиний підхід для найкращої побудови нашого життя.

Підсумовуючи

Світовий Конгрес Вільних Українців — це парламент і уряд української діаспори. Цілі комплекси конкретних організаційних, компе-

СВІТОВИЙ КОНГРЕС ВІЛЬНИХ УКРАЇНЦІВ

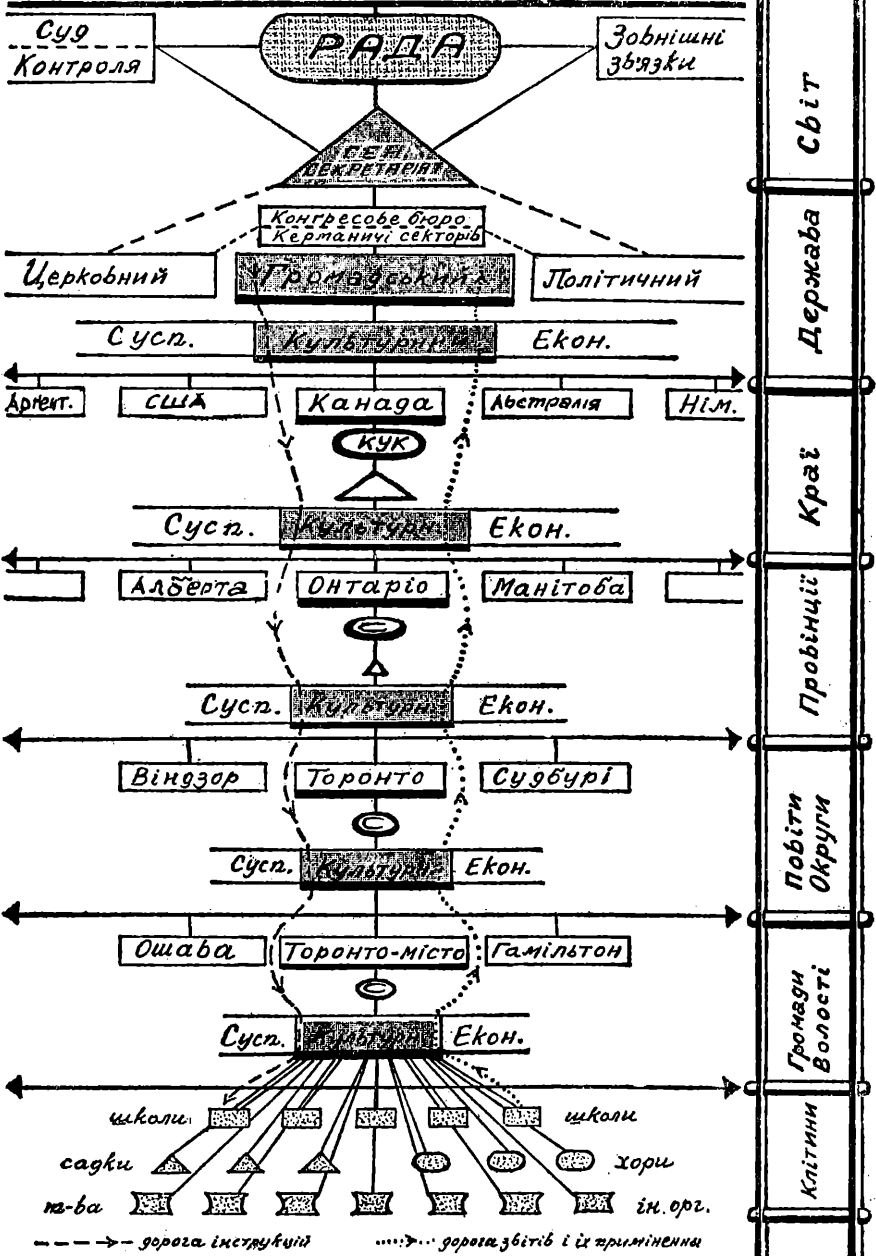

Схема територіального (горизонтального) поділу

тенційних, структуральних, фінансових питань виростають перед нами вже з першого моменту, коли ми збираємося не тільки що підготовлювати, але просто думати, дискутувати саму ідею такого задуму. Їх усвідомити, проаналізувати, розв'язати завдання підготовчих комісій.

Вислід вище з'ясованих поглядів можемо підсумувати так:

Світовий конгрес потрібний і конечний як постійна інституція ви-вершення організаційної побудови. Усі дешеві концепції чи мотивації конгресу як "маніфестації сили" одноразовим або до кінця в наслідках не продуманим світовим з'їздом представників української діаспори треба відкинути як шкідливі.

Конгрес має зібрати українську провідну верству, і вона має створити орган, який випрацював би ясну програму дії діаспори на десятки, а то й на сторіччя в майбутнє, з прицілом, щоб старатися здійснити поруч "вічного жида" подібний історичний феномен "вічного українця". Для цього основним елементом є високоцінна українська людина. Віру в українську людину ми черпаємо з її стихійної живучости, з її високогуманного ідеалізму, маніфестованого в усіх царинах її творчого духу, що його не вбили жажливі сторіччя минулого й роки найновішого жорстокого поневолення. Тому осередньою проблематикою конгресу є збереження української людини, збереження їй іманентного духу в молоді, у завжди наростаючих нових поколіннях.

Важливу роль в підготуванні конгресу має відіграти досвід і зразки подібних іншонаціональних інституцій. Можна це досягнути проголошенням конкурсів чи стипендій на виготування праць із стосовною тематикою.

Термін скликання конгресу залежить виключно від стану його підготування. Для проведення підготовки й забезпечення дії конгресу вже на перших етапах його існування треба негайно стартувати акцію мобілізування фондів.

Усе, що має нас наблизити до реалізації конгресу, повинно проходити під гаслом:

ЗА ЗДІЙСНЕННЯ ІДЕЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЦІЛОСТІ!

НАМ ПИШУТЬ:

... "Радію невимовно, що "Пластовий Шлях" уже пригтовляється до січневої висилки. Здаю собі справу, скільки трудів, мороки маєте, поки все піде "пластовим шляхом". Пересилаю передплату і \$5.00 на пресфонд, щоб видання цього так нам усім потрібного журналу пішло належною ходою. Ми свідомі, що фінансова база тут основна трудність. Бачу зі списка, що пластовий рід не переводиться і що ще є багато "готових до старту" у видаванні "Пластового Шляху". Щастя Боже й благослови всіх, що трудяться при видаванні "Пластового Шляху". Пл. сен. о. Богдан Смирн, Ютіна, США. "

НАСТАЛА ПОРА ГОВОРТИ ВІДКРИТО

В попередньому числі цього журналу кілька авторів натякнули на проблему, яку ми досі обережно чи боязко оминали: чи нашу молодь ми маємо виховувати на українців-емігрантів, чи на українських канадців, українських американців і т. п.?

Запитайте юнака, юначку чи молодших членів старшого пластуна — хто вони? Від більшості як першу відповідь почуєте, що вони емігранти, живуть на чужині. На таке запитала я недавно молодесеньких старших пластунок, чи справді вони так почуваються, коли вони вже тут родились. І відповідь їхня була така: “Але ж, подруго, ви ж усі від нас такої відповіді очікуєте!”

Ось так, на таке важливе питання відповідь залежить часто від щирости даної молодій людині і — відваги (на жаль!). Проблема в тім, що часто цих двох прикмет у такому випадку їм бракує. ЧОМУ? З ЧИЄЇ ВИНИ?

Тому, що в нас ще досі не поставлено ЯСНО І ВІДВАЖНО цієї проблеми, велика частина нашої молоді або розгублена, або кривить душею. У виховних напрямних ми це оминаємо, на з'їздах не заторкуємо. Дефініція поняття України, подана нам ГПБулавою, цього питання повністю не розв'язує і вимагає інтерпретації. І так властиво кожний виховник, кожний пластун по-своєму цю справу розуміє... Від одного визначного виховника ви почуєте, що це зовсім очевидне і ясне, що наша молодь є українського походження громадянами своїх країн; а другі скажуть, що таке ставлення — це просто національна зрада, і таким людям нема чого в Пласті бути!

Отже нам пора вже про це відкрито говорити і в'яснити! Коли більшість із нас тому 18-20 років роз'їздилась в різні сторони світу — ми вважали, що це на тимчасовий побут. Ми мали рацію і право виховувати молодь в цім напрямі. Виховувати їх як емігрантів, які незабаром повернуться на Україну.

Роки минули. Ми поставали (добровільно!!!) громадянами різних країн. Молоде пластове покоління там народилось. І ХТО ВОНИ? ЯКІ ЇХНІ ЗАВДАННЯ?

Атанас Фіголь у продовженні статті з попереднього числа пише, що українці закордоном є і будуть без огляду на політичну ситуацію України.

Роман Ільницький (“Призначення українців в Америці”, Нью-Йорк, 1965, ст. 12) дає таку розв'язку:

“Українська громада, не повертаючись в Україну, має поставити перед собою такі завдання на північноамериканському континенті, які дали б їй життя вічне в рамках американського та канадського народів. І в

зв'язку з тим вона має відсунути етнічну асиміляцію не на одну чи на дві генерації, а назавжди. Вона має вкладати свою енергію в розбудову українського життя не з десператською думкою, що й так все по якомусь часі пропаде, а з думкою, що наші здобутки мають збільшуватися з покоління в покоління. А понад усе: ми хочемо входити в канадійське і американське життя не поодинці, не як один на 18 або як один на 185 мільйонів, а як ціла національно-етнічна група.

Ми відверто кажемо, що в політичному сенсі хочемо стати повноцінними американцями і канадійцями, але так само відверто заявляємо, що хочемо бути американцями і канадійцями з українськими традиціями і з українською культурою”.

Над такою розв'язкою справи нам треба уважно застановитись, на Ідеологічному Конгресі продискутувати, на КУПО вирішити і — вийти з ясною відповіддю! Бо неясне ставлення цієї важливої справи має від'ємний вплив на нашу молодь (почуття розгубленості, меншевартості) і на нас усіх, бо прогавуємо час із великими можливостями для української спільноти.

Юрій Пясецький

ЧИ МИ ЗНАЄМО ЧОГО МИ ХОЧЕМО

(Докінчення з попереднього числа)

Так, на жаль, це правда. Досі не маємо узгідненого погляду на цю проблему загалу представників нашої науки, церковної ієрархії і проводів громадських організацій і установ, хоч уже проминуло більше, ніж півстоліття існування еміграції, а 16 років від “великого ісходу” — масової втечі частини населення України перед російсько-большевицьким терором і нелюдським режимом так званої “диктатури пролетаріату”. Але не можна сказати, що ніхто цієї проблеми не добачив і не старався її по-своєму розглядати, насвітлювати, шукати якогось РЕАЛІСТИЧНОГО виходу у незвичайно складній ситуації, у якій ми опинилися в країнах нашого поселення по цілому світі — у діаспорі.

Унутрі пластової організації вже на конгресі в Ашаффенбурзі 1947 року були на цю тему доповіді Ю. Старосольського, А. Мілянча, Я. Рака та інших, які ще з-поза океану намагалися цю проблему розв'язати.

Уже в рік по переселенню (1949 року) ця тема було основною проблемою, якою займалася перша пластова конференція в Торонті (довідь автора цих рядків), першого Крайового З'їзду в США (пл. сен. М. Раковський), а вслід за тим у числі 6 “Пластового Шляху”, яке вийшло в листопаді 1951 року, появились статті: пл. сен. А. Івахнюка: “Даймо ясну відповідь”, пл. сен. Н. Білосор: “До питань виховання української молоді на еміграції”, пл. сен. Ю. Пясецького: “Моє відношення до України і до Канади” та пл. сен. д-ра Володимира Янева: “Підсумки дотеперішньої дискусії”. Далі при нагоді різних З'їздів, конференцій виховних кадр (Торонто, 1957 доповідь пл. сен. Ю. Пясецького “Наше відношення до країн поселення”), а навіть зустрічей по-

одиноких сеньйорських і старшопластунських куренів нескінченною ниткою тягнуться настирливе шукання розв'язки або дороги до неї. Соціальними процесами в країнах колоніального типу і збиранням чужомовної літератури на цю тему займався пл. сен. Роман Голод (Торонто), а на курсі виховників, по Ювілейний пластовій зустрічі на "Пластовій Січі" (Грефтон, Канада), говорив на цю тему наш Основоположник Дрот та інші доповідаті.

В 1960 році відбулась окрема нарада пластового проводу з доповідями, про які була мова на початку цієї статті. Увесь час порушують цю проблему на сторінках преси менше чи більше вдало (як, зрештою, ми всі) різні публіцисти, у цьому числі і кандидати на науковців молодшої, тут уже вирощеної, а навіть тут народженої генерації, і то навіть на з'їздах мовно засимільованих молодечих організацій.

Займаються цією проблемою українські педагоги з лав нової еміграції на сході Канади і у США, а на заході Канади — у Вінніпегу — тут роджені і виховані вчителі українознавчих шкіл. Відбувалися науково-педагогічні конференції, студіюється і підготовляється матеріал для наукового і всебічного вивчення і реалістичного обґрунтування можливостей здійснювання ідеї українського патріотизму поза межами рідних земель при повній лояльності до країн поселення і народження молодого українського елемента.

В останньому часі появилися дві дуже цінні поважніші праці, які займаються цією проблематикою: із пластового середовища пл. сен. д-ра А. Фіголя "Світовий конгрес вільних українців", а з-поза нашого пластового кола Романа Ільницького — "Призначення українців в Америці". Обидві праці — це великий крок уперед у напрямі устійнення ідеалу українця поза межами рідної землі та розв'язки питання побудови громадського життя нашої спільноти в діаспорі. Обидві вони показалися по дискусії з молодими друзями, і автор цих рядків не мав змоги з ними заізнатися до цього часу. Тим більше можна з приємністю зазначити, що в багатьох точках наші погляди сходяться або ідуть рівнобіжно.

Однак, "готової рецепти", завершення праці і чітко з'ясованої візії ще, на жаль, нема, і не відомо, коли її устійнення сподіватися.

НАМ ТРЕБА САМИМ, В УМОВАХ ТЕПЕРІШНЬОЇ ДІЙСНОСТІ, ПОГОДИТИСЯ НА ПЕВНІ БЕЗСПІРНІ ПРАВДИ, станути хоч би й на тимчасові позиції, залишаючи розроблення деталей майбутнім нарадам науковців. Ми мусимо самі спитати нашого розуму і совісти, не чекаючи на те, хто і коли дасть нам цю викінчену візію майбутнього українських етнічних груп, поселених по різних країнах світу, і відповісти хоч у загальному на поставлене моїм співдискутантом слушне і капітальне питання: "ЧИ МИ ЗНАЄМО, ЧОГО МИ ХОЧЕМО", бо мовчанка — це теж свого роду відповідь.

Щоб не надто довго розводитися у міркуваннях, я постараюся подати в десяти сконденсованих пунктах мої особисті переконання: **ТЕ, ЩО Я ЗНАЮ, і ТЕ, у ЩО Я ВІРЮ, і мої погляди на конвенції, що із цього знання і віри випливають. Я не гадаю, щоб ці мої погляди, знання і особисті вірування дали вичерпну і зовсім задовільну відповідь на поставлене питання, але вони можуть допомогти знайти у дальшій дискусії і спільному роздумі устійнення, які можуть таку відповідь творити.**

1. Я ВІРЮ, що людина, як найінтелігентніша істота, яку сотворив Бог і дав їй можливість прогресу в досі ще не означеному діапазоні, може бути щасливою (в розумінні земного щастя) тільки тоді, коли має якусь ідею, що виправдує її існування, якусь віру. Навіть

у підсоветських умовах якомусь поетові вдалося, під плащиком романтичної пісенки, перепачкувати думку:

"Без сонця немає квіту, без вітру вода не шумить,
Без мрії-віри не можна жити, не можна нікого любити"...

2. Я ВІРЮ, що людина живе і хоче жити не одинцем, але у спільноті зближених до неї істот однакової віри, мови, культури, інтелекту тощо, і тільки у спільноті може досягнути максимум свого особистого розвитку і вдолення. Цю мою віру потверджує теорія кібернетики (де Шарден), про яку у окремому уступі говорить д-р А. Фіголь у статті "Перспективи перебудови структури суспільно-громадського життя української спільноти в діяспорі", яку містимо у цьому ж числі "Пластового Шляху".

3. Я ВІРЮ, що такими спільнотами — цілостями є посталі за волею Божою в еволюції тисячоліть народи чи нації, які мають повне право свободного розвитку, і що вони своєю призначеною Творцем ролю будуть виконувати ще довгі віки чи тисячоліття.

4. Я ВІРЮ, що таке саме право і завдання належить українському народові, і що дефініція України, прийнята Пластом, є правильною. Визнаю також з'ясований вище пластовий світогляд.

5. Я ЗНАЮ, що українці в діяспорі можуть і мають обов'язок, який випливає з почуття приналежності до цілості, спричинятися до виборення цього природного права нашого народу, та що свободний його розвиток може відбуватися тільки у власній, незалежній державі. Я свідомо вживаю слова ЗНАЮ, а не ВІРЮ тому, що таку конкретну і визначну допомогу дали колись своїм матірнім країнам еміграційні групи інших народів. Для прикладу можна навести, що першим президентом відновленої Польщі став емігрант, мистець і світової слави піаніст Ігнаці Падеревські, а одним з пізніших президентів Польщі був другий емігрант, громадянин Швейцарії, професор хемії Ігнаці Мосьцкіс. Емігрантом був і творець відновленої чесько-словацької держави Тома Масарик, що став її першим президентом. Генерал Галлер створив стотисячну армію з емігрантів, громадян Франції, США і Канади (яка, між іншим, побила галицьку українську армію під претекстом, що б'є большевиків). Велику допомогу дали рідному краю ірландці, громадяни різних країн Америки. Але найбільшого чуда доконали жиди, які на історично їхній, але впродовж століть поневоленій і заселеній чужим елементом території створили державу політичними впливами, капіталом, а навіть кров'ю своєї цілості-спільноти, розсіяної в діяспорі. Цікаву інтерпретацію цього феномену в історії народів світу подав у своїй доповіді на Конференції педагогів у Торонті, "Сесія Культури", професор Голубничий. Він уважає, що попри релігію і расу, яка їх в'яже, вони змогли себе зберегти як спільноту та добились таких успіхів ще й тому, що скерували дуже великий відсоток своїх людей в ділянку науки та інтелектуальних досягнень у різних галузях культури. Це дало їм змогу бути "на вершинах" і навізувати контакти з провідними верствами світової політичної сфери і верхівки. Це відомі фанти, а не фрази, і тому я знаю, а не тільки вірю, що і наша спільнота може і повинна мати успіхи, а навіть уже їх де в чому досягнула.

6. МЕНІ ВІДОМО, що статистика виказує, що на землях нашого поселення діє процес відчуження чи асиміляції який зілюстрував цифрами професор Я. Рудницький. Тому п'ятдесят років на 100 українців чи "русинів", як ми себе тоді називали, говорило (в західних провінціях Канади) 113

осіб українською мовою, бо наші поселенці асимілювали мовно різний чужий елемент, що поселився між ними. Тепер на 100 осіб українського походження тільки 73.4% визнає українську мову як розмовну, тобто рідну.

Можливо допустити, що за дальших 50 років ще менше буде володіти рідною мовою і уживати її у побуті. Але це ще не значить, що ці люди втратять всяке відношення, зацікавлення і почуття приналежності до української спільноти і відмовляться від усяких обов'язків, що із цього випливають. На це маємо практичні докази уже тепер, де так звані "засимілювані" у деяких, щоправа, рідких випадках виказують більше політичної зрілості і рішучої дії в напрямі допомоги Україні, ніж багато "новоприбулої політичної еміграції", яка ще зберегла зовнішні вияви приналежності до української спільноти. Професор В. Кубійович у недавній статті в "Листах до Приятелів", зазначуючи, що без уваги на прояви "масовости", тобто безідейности серед загалу населення США все ж таки є люди, що сповнені ідеєю допомоги відсталим країнам, добровільно голосяться до "Корпусів Миру" і перебувають не раз у злиднях і дуже важких умовах довгий час, при дуже малих заробіткових можливостях, серед примітивних умов. Чому б такого чи подібного ідеалізму не голосити серед американців українського походження у відношенні до країни їхніх предків, яка і досі у такій великій потребі.

7. Я СВИДОМІЙ ТОГО, що провід етнічної групи чи її поодиноких громад може асиміляційний процес, в залежності від свого переконання, в доцільність своєї дії, прискішувати або спиняти. Доказом цього є факт, опертий на статистиці, що між слов'янськими поселенцями (Канади) асиміляційний процес українців проходить повільнішим темпом, ніж поляків, які не мають власної вищої церковної ієрархії і такої як ми мережі організацій, преси і шкільництва. Ще швидший асиміляційний процес можна зауважити у чехів, словаків та інших слов'янських етнічних груп.

Найшвидше затрачують власну мову німці, данці та інші групи, культура яких зближена до англосаксонської і які, уже сідаючи на корабель, що везе їх на еміграцію, приймають наставу і готовість асимілюватись можливо якнайшвидше. У нас маємо докази на це мос твердження на прикладах поодиноких громад: там, де парох і парафіяни свідомі доцільности збереження рідної культури і відповідно впливають на довілля, там, хоч є випадки відчуження частини молоді, процес цей відбувається дуже поволі, часами навіть запримічується явища відворотного порядку. Одначе, там, де впроваджується чужу мову в проповідях, науці релігії, роздається молитовники чужомовні або частково чужомовні, де парох і сестри-виховниці молоді уживають чужої мови в розмові з молоддю — там, очевидно, відчуження набирає загального характеру.

8. Д-Р А. ФІГОЛЬ І МГР. Р. ІЛЬНИЦЬКИЙ ставлять в реальну площину візію "вічного українця в діяспорі", але я вірю, що навіть упродовж цього відносно короткого часу, який, згідно з поглядами песимістів, У НАЙГІРШОМУ ВИПАДКУ ЗАЛИШИВСЯ Б НАМ ДЛЯ УСПІШНОЇ ДІЇ, коли відчуження і "масовізм" — тобто безідейність "прогресувала б" серед нашого суспільства у щораз то більш загрозливих розмірах, можуть заіснувати світові події, коли свідомий завдання еміграційний елемент зможе відограти дуже важливу роль, так як її відогравали етнічні групи інших народів. Упродовж того часу можна і треба підготовляти публічну опінію, справляти і виказувати похибки і брехні у творах учених, енциклопедіях тощо. Роботи нашим науковцям і цілій свідомій громаді інтелігенції "по вуха". Що досі в тому напрямі зроблено, не

буду переповідати, але є вже деякі позначки реальних успіхів. У цьому напрямі повинна, на мою думку, іти основна дія нашої спільноти як цілоти.

9. Я БАЧУ, що у відміні до інших країн поселення наша етнічна група в Канаді має зовсім реальні можливості стати речником і провідним чинником т. зв. "третього елементу" (етнічних груп не британського чи французького походження), про що говорив сенатор П. Юнк у сенаті Канади, промовляючи вперше в історії цього ж сенату трьома мовами. Дуже знаменним є факт, що він у Канаді народжений і вихований українець, а одночасно ветеран канадської армії і професор канадського університету. Він представник теперішнього українського населення, що виросло в чужому довікллі. Це виняткове положення канадської української етнічної групи підкреслює проф. Голубничий (у своїх підсумках із конференції педагогів, що займалася цією проблематикою) і каже: "Я починаю думати, що українці в Канаді можуть стати справжньою нормальною частиною української нації в світі, "українською землею" за океаном. Від піднесення рівня культури і організації життя залежить майбутнє існування української громади в Канаді, тому українські вчені і діячі з різних країн світу повинні звернути на Канаду свою особливу увагу і дати всю можливу допомогу для розвитку суспільного життя етнічної групи в цій країні"... ("Новий Шлях", ч. 16, 64 р.). Проф. д-р О. Кульчицький у заввагах до цієї конференції педагогів каже: "...про історичну ЗАЛІЗНУ КОНЕЧНІСТЬ ЗАГИНУ (еміграції) в ході історичних подій дізнаємось, що вона не є ані залізна, ані конечна... ", хоч він одночасно стверджує, що перед українською еміграцією стоїть оте загрозливе гамлетівське питання "БУТИ ЧИ НЕ БУТИ".

Дуже характеристичну і свого року "пітійську", але все ж таки слухну відповідь на питання, яка буде майбутність української еміграції в Канаді, дав освічений службовець міської шкільної комісії в Торонті (Борд оф Едукейшен) п. Давидович: "Так буде виглядати майбутність, як її поставить українська молодь".

10. МАЮЧИ НА УВАЗІ всі повищі міркування, те все, що я з н а ю, і те все, у що я вірю, і зовсім реальні факти і стан нашої еміграційної спільноти, я вважаю, що моя приналежність до Пласти і праця в ділянці виховання молоді цієї спільноти в пластовому світогляді має сенс і реальні можливості певного успіху, який є у великій мірі залежний від сили нашої віри в корисність нашої роботи. Ця праця дає мені задоволення і свідомість корисности, а навіть, без "фрази" стверджуючи, творить ціль мого життя, без якої я вважав би його марним животінням, бо я аж ніяк не "живу" споминями, як думає мій співдискутант. Навпаки, як і велике число моїх ровесників, все ще думаю про майбутнє і те, що кожний з нас міг би впровадити решти свого життя корисного з робити.

Це є тих десять точок мого особистого "символу віри", і мені здається, що на 62-му році свого життя Я ЗНАЮ, ЧОГО Я ХОЧУ. Думаю, що знає це більшість наших друзів, без уваги на вік, бо як це стояло написано на стіні головної кватирки Мек-Артура на Філіппінах, а д-р А. Фіголь зачитував у своїй доповіді: "...Ніхто не стає старим через те, що прожив якусь там кількість літ. Люди старіються тільки тоді, коли позбуваються СВОЇХ ІДЕАЛІВ. Роки морщать чола, але ЗАТРАТА ЕНТУЗІЯЗМУ лишає зморшки на душі... байдуже, чи сімдесяти- чи сімнадцятилітньої людини..." (Дивись "Пластовий Шлях", ч. 6, 51.)

ДЕ НАША БАТЬКІВЩИНА?

"Україна... друга моя після Америки вітчизна"...

"Канада наша прибрана батьківщина"...

Ці дві цитати, наведені з нашої преси поза Україною, говорять самі за себе. Поняття батьківщини підпало великій "еволюції" в нашій мові і в нашому мисленні. Називаючи країну нашого поселення великим і повним емоційних (не біймося цього слова на взір англосакських скептиків і не викидаймо його зі свого словника і життя. Воно нешкідливе. Чи можна подумати про будь-який патріотизм, позбавлений чуттєвих моментів і спертий тільки на холодний калькуляції? Ні! бо він буде кон'юктурний) первісним словом "Батьківщина", ми затемнюємо поняття Батьківщини. Робимо це цілком непотрібно, ніхто нас до цього не змусує, ні не дає нам прикладу, щоб так робити. Англіїці говорять просто "олд кантрі" і "ню кантрі" і тільки дуже рідко, в якихсь дуже урочистих хвилинах (напр., у славнях) уживають слова "говмленд" (а "матгерленд" тільки у відношенні до Великобританії — примітка редакції). А уявіть собі, як це у нас. В Україні існує тепер поняття батьківщини в єдиноправильному розумінні, як Україна, але існує ще і "многонаціональна наша вітчизна", зн. СРСР, яка тягнеться від Криму по Мурманськ і від Медики по протоку Берінга, а зараз за протокою с Аляска, що входить в склад іншої нашої "батьківщини", якою ми називаємо США. Між Аляску і решту території тієї нашої "батьківщини" — Америки вривується чергова наша "батьківщина" — Канада. Ідучи на південь у цій нашій "вітчизняній екскурсії", ми великодушно не займаємо Мехіко, Куби чи іншого Сан Домінго, але вже Венесуеля, Бразилія і Аргентина — це наступні наші "батьківщини". Африку ми льояльно залишаємо нашим чорношкірим братам, але Австралію і Нову Зеландію ми знову "анектуємо" та проголошуємо своїми "батьківщинами". Тільки континентальна Європа оцілила і врятувалася перед нашим непереможним походом — з тієї простої причини, що там (у Німеччині, Франції чи Італії) нас висміяли б і навчили б, як треба поводитися поза домом.

Справді, як у тій пісні: "широка страна моя родная". І, воістину, кажу вам, перед глобальними тенденціями української діаспори не встоїться жадна сила!

А поставмо собі запит: чи не стануть наші діти безбатченками, маючи таку силу-силенку "батьківщин"? І чи не краще, розумніше і пристойніше було б залишити нашим дітям — тим, що тут у Канаді і в Бразилії і Новій Зеландії — хоча б до часу, хоча б так довго, як довго вони це можуть сприймати, візію однієї, спільної, хоч далекої Батьківщини-України? Подумаймо над тим!

Бо батьківщина — це не країна, в якій ми живемо, чи в якій ми народилися, це не країна, якої ми маємо громадянські папери — а земля і край наших батьків і то не в першому ступені споріднення, а в широкому розумінні цілого ряду поколінь наших предків. Оце і є справжня Батьківщина!

Подумаймо, батьки і матері, чи не треба змінити нам підходу до тієї на нашу думку, капітальної у вихованні дитяї проблеми.

Ми тут, у Канаді, обстоюємо плюралізм культур (багатокультуризм), але це не значить, що ми повинні займати становище плюралізму батьківщин, як про те з гумором висловився один наш знайомий.

Б. Лемарт

(За "Новим Шляхом")

ГЛЯНЬМО НА СЕБЕ

Поза всяким сумнівом є те, що Пласт це найкраща українська молодеча організація в сучасну пору. З цим погоджується майже без винятку об'єктивний загальний нашої спільноти, таке переконання прийнялось навіть серед наших пластових рядів.

Пам'ятати мусимо ми, однак, що до «найкращих» вимоги мусять бути також дещо інші, ніж до «пересічних», і тому нас непокоїть доволі помітний брак самокритики, який ми завважуємо в Пласті. Бо коли в інших організаціях практикується метода прикривання внутрішніх слабостей, коли вони фабрикують астрономічні цифри, якими ілюструють свої «осяги», то в пластових рядах, а зокрема серед нашого провідного гурту мусить існувати дещо інша постава — мусимо мати мужність і зрілість критично глянути на себе.

Правда, в нас не бракує критики і критиків. Маємо їх навіть і забагато. Але, на жаль, немає в нас основних справ розглянутих з критичним підходом і через те завважується певний застій думки в наших рядах, завважити можна, що форма пластування стає рутинною, а не є вона пов'язана з дійсним змістом пластового життя.

Надіємось, що заповіджений на недалеке майбутнє Пластовий Конгрес висвітлить ті проблеми. А до того часу дозволю собі звернути увагу на декілька справ, які вказують на те, що не все в нас в порядку.

Дефініція про Пласт як про організацію молоді для її всестороннього виховання та вихованих у Пласті громадян — не підлягала в нас жодній зміні. Вона і надалі лишилась зобов'язуючою до сьогодні, вона надалі повинна б відзеркалювати внутрішній зміст пластової дії та її висліди.

Саме минає 20 років від часу відновлення Пласту на чужині, після II світової війни. На жаль, розпорошення пластових з'єднань і брак центральних видань не дає нам змоги основно проаналізувати у світлі чисельних зіставлень висліди тої 20-тилітньої праці. Але з певністю можемо ствердити, що навіть наймолодший семилітній новак із Карльсфельдської, Ганноверської чи Ляндецької Станиць, в яких відновлялось пластове життя в 1945 році — сьогодні вже повинен бути зрілим громадянином! Він повинен разом із своїми численними друзями і подругами бути опорою в праці пластових з'єднань та наших суспільно-громадських формацій. А чи так воно є? Здається, що не треба шукати за прикладами далеко — погляньмо на склад наших центральних, крайових чи місцевих провідів і побачимо невідрадную картину — браку в тих проводах молодих віком пластових провідників! Це є загальне явище, і його не можна не завважити. А якщо так — то запитаймо себе, чому воно так є? Чому з тисячних рядів пластового но-

вацтва і юнацтва, що перейшло через нашу організацію в останніх 20-ти роках, так мало залишилось їх при пластових провідних рядах. Причин такого стану дуже багато — але одна з найважливіших, по-моєму, це *брак властивого наголосу на громадське виховання пласто-вої молоді.*

Ми не раз чуємо закиди про те, що відносини нашого громадського життя незадовільні, що вони не притягають молоді, що вони не дають доброго прикладу для неї. Це все може бути правда. Але що ми у відповідь на те давали тій молоді — замикали її в свої окремі спільноти, гурти, творили своєрідну державу в державі нашого суспільного життя і, відгородившись від нього своїми китайськими мурами, ми надіялись, що охоронимо пластову молодь від нездорових тенденцій нашого громадського життя. Може, для речників такої думки були це благородні інтенції. Може, вони справді бажали добра нашій молоді. Але від бажання і добрих намірів до успіху — далека дорога. І наслідки були зовсім інші, ніж речники такої тенденції сподівалися. Бо в першу чергу наші «китайські мури» виявились зовсім не герметичними. Ми ними не могли охоронити молоді від впливу довкілля, бо той вплив через школу, церкву, родину і співжиття із спільнотою просякав через наші мури. Ба що більше, просякав звичайно через них від'ємний вплив на ту молодь. Звичайно вона бачила невдачі і неуспіхи нашої громади. І коли з тими проблемами вона приходила до Пласту, до своїх братчиків і сестричок — то рідко коли в них дістала задовольняюче вияснення, чому це так, а ще рідше пораду, як тому запобігти. І наслідки такого стану виходять тепер у всій ширині. Бо ані наш пластовий гурт не замінив життя спільноти для нашої молоді, ані ми не зуміли добитись таких змін в житті тої спільноти, щоб воно виглядало краще. І в наслідку того стану — молодь шукає за виявами громадського життя *поза українською спільнотою, поза Пластом.* Не вірите мені — пригляньтесь зацікавленням нашого старшого пластуна. Недавно я мав змогу говорити з одним пластуном студентом, який із великою переконливістю інформував мене про несправедливі відносини, в яких живуть негри в США, він інформував мене, скільки часу він віддає на працю американського студентського клубу, який поборює дискримінаційні тенденції в житті США. І я розумів його та не маю претенсій до нього, що він тими справами займається. *Але я маю претенсію до себе і всіх нас, які вважаємо себе пластовим провідним елементом,* що ми не зуміли його суспільно-політичних зацікавлень спрямувати на власний, український ґрунт. Бо мені справді стало соромно, що той сам пластун зовсім холодно, ба навіть із насмішкою відносився до моїх висновків про те, що асиміляція українського елемента в Канаді не є необхідністю та що перед нами тут криються інші можливості! Його згірдливе «хочете будувати Україну в Канаді» вказувало мені на його основну непоінформованість в житті нашої української спільноти як на Україні, так і поза нею. Його не хвилювало те, що українські

університети на Україні русифікуються, так глибоко, як його хвилювало, що його товариш негр у США має право ходити до свого сегрегованого університету, а не до загальноамериканського, в якому колір шкіри ще може бути перепорою для допущення на університет. Це тільки одна з багатьох ілюстрацій! Наводжу її на те, щоб вказати, що в нас на відтинку громадського вироблення пластової молоді багато не в порядку!

Це не є маловажна справа! Це кардинальне питання, яке мусить у нас знайти розв'язку і полагодження, бо інакше не лише громада, але і Пласт не будуть мати поповнення в майбутніх роках!

Ясно, що було б нерозумно кидати на Пласт відповідальність за цілість тих справ. Пласт не може дати повного виховання молодій людині! Але Пласт мусить зревідувати своє дотеперішнє становище і стати інтегральною частиною нашого суспільно-громадського життя, а не українською формацією побіч виявів того життя! Пласт потрібний всюди там, де є молодь до виховання, чи то при парафіях, чи при громадських домівках. Пласт мусить жити і перемагати всі труднощі нашого суспільного життя разом із спільнотою, а не побіч неї. Пласт мусить зрозуміти, що навіть чотири улади від УПН до УПС не є ще спільнотою і не можуть робити ні на кого навіть уявно враження, що тим ми виконуємо обов'язок супроти спільноти! Пласт мусить задоволитися тим, що він є виховним засобом, який може і мусить служити цілій українській спільноті!

Не збираюся тут в подрібній формі давати розв'язки, як це можна і треба реалізувати. Але важно, щоб таке наставлення було домінуючим у нас, серед пластового провідного гурту, а тоді напевно можна буде знайти і властиві розв'язки в практичному вастосуванні тої засади в поодиноких краях чи обставинах. Але чи всі ми з тим погоджуємось? Чи назріла в усіх нас думка, що стан на тому відтинку вимагає основної зміни? Я особисто сумніваюся в тому, що така думка вже назріла. Буду радий, якщо помилятимусь.

Чергова справа, не менш контroversійна — це *українськість* Пласту. Ми не повинні б навіть того дискутувати, бо це справа самозрозуміла. Це ми деклямуємо на кожному кроці, ми підбудовували ту українськість Пласту навіть дискусіями про «дві Батьківщини» і т.д. Але, на мою еретичну думку, з українськістю Пласту поважна небезпека! Не в назві справа, навіть і не в інтенціях проводу і виховників пластових. Але попробуємо відтворити образ і уяву про українськість Пласту на основі тої картини, яка існує тепер серед старшого юнацтва і старшого пластуництва під сучасну пору. Себто серед тих, які є на порозі переходу від тих, які закінчують процес самовиховання і які повинні вкоротці стати матеріалом для провідних кадр виховників з тими чи іншими ступенями. Погляньте на картину, яка існує там. І якщо я її правильно розумію, читаючи ті молоді душі, то в них я знаходжу Україну доби Володимира і Ольги, Козаччини, багато менше

вже Гетьманщини і майже зовсім блідо виглядає доба Революції 1917—1921 рр. А від тоді дещо дехто знає про табори ДП, але майже нічого не знають вони про Україну сучасну, ту, в якій живе наш нарід, ту, на яку їхні очі мусіли б бути спрямовані! Ні, та Україна є забороненим овочем для них! Так стоїть справа з літературою, так стоїть справа з багатьма іншими виявами культурного життя. Пролом є на відгинку музики і пісень, бо останніми роками таборові репертуари нашої молоді поповнились багатьма піснями із сучасної України. Але чи це пляново роблено кимось з нас? Ні, це лише черговий пролом у нашому китайському мурі.

Чому дивуватися молоді нашій, коли навіть «Юнак» грішить у тому і дуже й дуже слабо відзеркалює проблеми змагання української молоді людини на свою самотність в умовинах окупації України.

Хто відважиться сказати нашій молоді, що УРСР є українська держава. Хто відважиться дискутувати з нею проблеми нашої визвольної боротьби. Хто врешті наставляє її думати, що то її країна, що то країна, в якій її ровесники живуть і творять, яким спільно треба допомогти визволитись від чужої неволі чи то політичного окупаційного гнету, чи то русифікації, чи то релігійних переслідувань. Все те є табу для нас і нашої пластової молоді. І не диво. Мені один юнак при нагоді лекції курсів українознавства сказав: Чому нас завжди вчать про події з минулого, де українці програвали, де нас поневолювали. Де ж світлі і величні моменти перемог наших?

Чи такої українськості Пласту ми собі бажаємо? Чи в тому обличчі є запора, що молодь схоче остатися в рядах нашої організації, чи в тому стані немає відповіді на те, що так багато з пластової молоді передчасно усувається від активної праці, пропадає нам.

Так ми малювати візії українства для молодого покоління не сміємо! Ми мусимо дати їм відчуття, що вони є потомками живого народу, який живе і діє. Який є державним народом, хоч поневоле, але незбореним. Що він є народом розвиненим у всіх ділянках державного життя, що він не є колоніальним плем'ям.

Але слова без діл мертві. Наша молодь мусить відчуття, що вона може внести свій вклад в розбудову вартостей і здобутків нашого народу. І що стоїть на перепоні нам ініціювати кампанії за переписку між нашим старшим пластуном і студентами українських ВУЗ-ів. Чи трагедією було б, якби наш той чи інший старшопластунський курінь уже з народжених тут юнаків вибрався до Києва і Львова? Страшно, небезпечно... А як було з мандрівками на Маківку, на Полісся? Чи хтось тоді не знав, як влада дивилась на ті мандрівки. А оскільки іншою була б атмосфера дії наших старшопластунських частин, якби вони подорожували по Україні! Бачимо, що в них накопичений запас енергії, з якою не всюди і не завжди знають, що зробити. Може б, спрямувати її в більш корисне річище!

Це тільки один з багатьох прикладів, може, дуже скрайній, але який вказує на те, що ми жадливо земігрантчили Пласт. І він губить

ті основні риси, для яких він був творений. Бо не-виховання характеру одиниці є основною ціллю Пласту, це вона може дістати і в сквартінгу. Але виховання характерної *української* одиниці є нашим завданням. Провірте ту картину і скажіть мені, як багато з Вас не погоджується є моєю характеристикою такого стану, який існує на відтинку українськості Пласту тепер.

Остання справа — це питання «молодечости» Пласту. Ясно, що навіть у назві ми підкреслюємо, що Пласт це організація молоді. Але в мене дуже часто родяться сумніви, чи воно справді так. Причина в тому, що ми, батьки пластові, робимо дуже часто в Пласті такі історії, яких ми не готові робити в своїх власних домах і у відношенні до власних дітей. Ми не перерішуємо до деталей і до нюансів стилю життя наших синів і дочок. Але в Пласті... це ми робимо дуже часто, без огляду на те, чи воно добре, чи зле, чи воно корисне для сучасної молді, чи ні. Не належу до таких батьків, які все дозволяють своїм синам, і не кажу, що в Пласті ми повинні з усім тим, що подобається сучасній молоді, погодитися. Але треба знайти золоту середину доцільности в тому змислі, щоб сучасна молодь відчула, що Пласт це її організація, яка працює її ж методами для реалізації тих цілей, завдань чи ідеалів, які вона перебрала від своїх попередників.

Якщо б з таким наставленням ми підходили до нашої молоді, то тоді насправду атмосфера була б інакша в нас. Прямо острах огортає нас, коли подумаємо про станичні ради чи крайові з'їзди, на яких є багато молодих людей, але яких або не вибирається до провідних функцій, або вони не хочуть їх приймати. Це останнє дуже часто приймаємо з мученичою міною, як виправдання на те, щоб перебрати ті становища в руки старших, бо, мовляв, молодь не хоче!

Може б, замість того постійного перебирання старшими, задумалися ми над тим, чому та молодь чи з молоді виролі провідники не хочуть перебирати тих становищ, і на основі тої аналізи дійшли до розв'язки, як той стан змінити.

І знову приходимо до відповіді, що ми дещо застарілись у нашій молодечій організації. Ми не дуже радо хочемо бачити зміни в ній, ми не все віримо в сили молодших її весті, ми дуже часто забуваємо, що наша участь у молодечій організації спричинює більше приємности... нам, чим самій молоді!

І тому й тут нам доведеться провести іспит сумління і витягнути з того властиві висновки.

Критичні замітки можна б продовжувати. Але не є моєю ціллю розкритиковувати Пласт. Я хотів лише звернути увагу на те, що Пласт є достатньо сильна організація, щоб дозволити собі на самокритику, щоб глянути на себе і з того образу витягнути такі висновки, які є найконечніші для того, щоб зберегти Пласт динамічною, молодечою організацією, яка буде включена в життя нашої спільноти і спільно з нею змагатиметься за гідне виконання взятих на себе обов'язків.

З ПРОБЛЕМАТИКИ НОВАЦЬКОГО І ЮНАЦЬКОГО ВІКУ

Леся Храплива

КНИЖКА У ПЛАСТІ

Вже до першої юнацької проби знайомимо юнаків з клясичною формулою Дрота про “всестороннє патріотичне самовиховання”, яку всі добре знаємо. Та, на жаль, як звичайно буває в людській практиці, ця висока вимога всесторонності трохи знижується, зустрівшись із життям. Всесторонність звичайно уступає місця звууженню рямок праці, звичайно згідно з замилюванням виховника, або прямо по лінії найкращих можливостей. Однак, знаючи труднощі у праці в роях чи гуртках, не можна “кидати каменем” на виховника-спортівця, який з особливим натиском тренує юнаків у своїх улюблених ділянках, чи на сестричку, захоплену вишиванням, яка хоче вивчити свій рій на мисткинь-вишивальниць.

Все це добре і згідне з пластовою програмою, але кожна вимога до проб має свою рацію існування і право на те, щоб на неї звернути увагу. Та саме часто так не буває. Ось ледви чи можна б уявити собі хлопця, який, не будши ні разу впродовж свого новакування та юнакування в таборі, називав себе пластуном. А одночасно, коли обвішаний відзнаками проб, умілостей та таборів старший юнак починає здивовано кліпати очима, почувши про існування такого Стефаніка чи Мосендза, то цим згіршаться далеко не всі виховники. Може, лиш ті, що самі особисто зацікавлені в літературі...

Неможливо перечислити в одній коротенькій статті всі ті вимоги, що їх часто в нас проходиться “якось так”, щоб тільки з зідханнями полегші припнути пластунові нову відзначку проби до означеного речення, звичайно до якогось національного свята, коли то він “мусить” цю відзначку дістати.

Спинимось тут тільки на одній, таки, правду кажучи, дуже занедбаній вимозі до всіх проб, а це читання українських книжок. Коли група юначок представить до третьої проби змісти п'ятнадцяти книжок, кожна юначка тих самих, писаних тими самими словами і з тими самими помилками, а до того ще це все обов'язкові лектури до кінцевого іспиту в школі українознавства, то не можна заперечити, що ці юначки відповіли вимозі проби. Але — як відповіли? Чи є яканебудь запорука, що, просмикнувшись щасливо поміж Скіллою і Харибдою проб, вони ще колись у житті поцікавляться українською книжкою, куплять її, прочитають, для власної приємности чи заспокоєння цікавості? Навряд...

А така постава має, звичайно, корінь в дотогочасному вихованні, вже від наймолодшого пластового віку. Ось на великій нашій таборовій оселі лежать горами дитячі книжки (хтось виїняткові постарався, що вони туди доїхали!), а сестричка жалується референтці новачок при нагоді відвідин табору:

— Ой, така нудьга, так важко зацікавити чимнебудь новачок у довгі дощові дні...

— А ви не пробували читати з ними книжечок; я бачу, що їх тут подостатком! — пробує допомогти порадою референтка, у щирому співчутті до труднощів виховниці.

— Та книжки маємо, але хіба в таборі є час читати? — падає відповідь сестрички. І ця відповідь роз'яснює все, навіть те, чого, може, сестричка і не хотіла б зрадити референтці: що в розумінні її, довголітньої пластунки, ніякого відношення поміж Пластом і книжкою немає і бути не може...

Та на щастя знайдемо у пластовому побуті теж і інші картини: рік-річно новачки в Боффало влаштовують змагання у читанні книжок. Кількість сторінок, що їх прочитують упродовж кількох місяців, числиться у першунів тисячами. І при тому інші ділянки новакування в них зовсім не занедбані!

А ось молоденька юначка з Ньюарку розказує:

— Бо в нас у гуртку така мода, що коли одна прочитає яку нову українську книжку, то всі інші хочуть її теж якнайшвидше прочитати...

Ми певні, що така “мода” панує ще в куди більше гуртках та роях, однаке в порівнянні з прикладами байдужости до своєї книжки — такі випадки тільки в пригноблючій меншості.

Та чому саме стараємося покласти тут такий особливий наголос на близьке й постійне приятелювання пластуна з українською книжкою?

В першу чергу тому, що саме “всестороннє” виховання вимагає повного розвитку інтелектуальних можливостей молодій людині. А досі наша культура не винайшла для цього більш досконалого засобу, ніж читання книжок. Модерні засоби порозуміння можуть подавати більше інформацій при легшому сприйманні, але не заступлять тієї заправи ума, яка вдосконалює та загострює способи його діяння, яку дає саме читання книжки.

Над занепадом читання в молоді наших часів боliamo не лиш ми, українці. Найкращі педагоги західного світу стараються йому зарадити і поважно побоюються, що книжка з усіма захованими у ній скарбами може стати недоступна найближчим вже поколінням.

І дальша причина нашої турботи про книжку в Пласті — це задля того другого прикметника: “патріотичне” самовиховання. Бо в наших обставинах книжка — це один з небагатьох мостів, які сполучують наше молоде емігрантське покоління з його небаченою Батьківщиною. Кожний виховник знає, яке це утруднення, що не можемо розпочати науки, як о. М. Шашкевич у своїй читанці: Це, дитино, твоя хата, твоє село, твій повіт, твій край... все, починаючи логічно від найближчого і найкраще знаного дитині.

А саме тут тим чимось близьким, що його можна торкнутися, мати на власність, може бути поміж іншими небагатьома речами — і українська книжка. Нею можемо користуватися тут навіть куди ширше, ніж

колись удома, де діяли ворожі цензури і де матеріальні недостатки просто не раз внеможливіювали набуття книжок.

І в меті пластового виховання на добрих громадян-українців криється теж відповідь на питання “чому саме книжка?”; чому, на нашу думку, пластун не може обійтися без книжки, як не міг би обійтися без однострою? Повновартний громадянин має теж і обов’язок включитися у літературний процес своєї спільноти. Бо на цей процес складаються дії не лиш творців, але і в неменшій мірі споживачів літератури. “Може, знайдеться дівоче серце, карі очі, що заплаче на ці думи; я більше не хочу” — оце вимога письменника до читача, до члена своєї спільноти, що її так окреслив не меншій, як сам Шевченко.

А як же інакше підготувати нашого пластуна до виконання цього його національного обов’язку, як не даючи йому в руки вже змалку українську книжку?

Та впевнившись теоретично про необхідність дії для зближення наших пластунів до їх же української книжки, залишається ще так багато методичних та чисто практичних проблем!

— Чи маємо подостатком книжок, як їх набувати, якими засобами зацікавити новака, юнака, щоб хотів читати?

Треба відповісти, що книжки для дітей і молоді кожного віку маємо. Може, не все, що хотілося б мати, але таки є багато видатних і доступних, бездоганних з виховного й мистецького погляду книжок. А ще більше готових, тільки що ще невиданих, бо... попередні книжки не розходяться з книгарських полиць. А що найважливіше, що не бракує в нас письменників, які пишуть і готові ще більше писати для дітей, щоб тільки діти й молодь хотіли їх читати!

Набування книжок — та на те ж є в нас книгарні, видавництва, а в кожному нашому часописі знайдете їх адреси. Та зрештою... чи ми, може, колись поїхали в табір без мішка до спання тому, що не знали, де його купують?

А засоби, як зацікавити пластунів книжкою — о так, їх є багато, а кожен вимагає тільки доброї волі і більше нічого! В першу чергу необхідно, щоб бібліотека пересунулася з окраїн зацікавлення станиці в сам осередок. А щоб вона звернула на себе належну увагу, мусить бути багата, впорядкована, з живим і рухливим бібліотекарем, а то й цілим гуртком, який буде ділитися працею, мусить діяти і мати визначені години, коли позичають книжки, а за прочитані книжки мусить бути похвала, хрестики чи хоч прилюдні списки, хто скільки прочитав.

Відповідні гасла, виписані на стінах домівки, відповідні гутірки на рівні кожного гуртка чи роя, відповідні гри з тематикою прочитаного, окремі книжкові базари чи “дні” та “тижні” книжки, обговорення на сходинах кожного нового видання — це тільки деякі з багатьох засобів. Хіба можливо, щоб — уживаючи їх — не зацікавити книжкою пластунів? Треба ж тільки їх уживати виховникам! Треба тільки старатися не з думкою про “чисте сумління на випадок неуспіху”, а зі ширим бажанням і з прицілом на повний успіх — по-пластовому!

ЩЕ ДО ПРОБЛЕМИ ЮНАЦТВА

Бі-Пі подав ще в 1913 році таке окреслення цілей скавтіngu: “Виховання на високих ідеалах, на самодовірі, на почутті обов'язку, на силі духа, на самопошані і пошані до інших — коротко: на тих властивостях, які творять характер”.

Тож і наш Пласт, як одна із організацій скавтського типу, повинен відрізнятися від інших молодіжних товариств духом і метою.

Щоб реалізувати нашу пластову виховну концепцію, видаються особливо важливими такі її деталі:

- дати молоді здорове, корисне для неї середовище,
- розбудити й розвинути активну і горду національну українську свідомість,
- підготувати молодь до провідництва в Пласті і в громадянстві,
- розбудити духові, інтелектуальні, естетичні потреби, закласти основи особистої культури, прищепити добрі звички, допомогти розвинутися вродженим здібностям.

Зупинімся над тими напрямними у пластовому вихованні і поста-раймось сконфронтувати їх з дійсністю. Чи справді Пласт керується ними у практичній виховній роботі, чи справді “дає” це все в найважливішому періоді пластування — в юнацькому віці?

На жаль, не можна дати на це питання щирої позитивної відповіді. Ми намагаємося творити таке, згадане вище, здорове середовище. Маємо до цього устійнені ідейні заложення, намагаємося вести вишкіл провідників, забезпечити відповідною літературою, придбати потрібні матеріальні засоби. Але це діється більш “формально”, згідно з правилами і пластовою програмою виховання. Нашої першої мети — створення здорового середовища — ми все таки не досягаємо, і ми не можемо зазриміти виразних відмінних рис нашої молоді від її довкілля.

Середовище — це не тільки гурток чи курінь, навіть не сама пластова організація. Лихо кориніться в загальному стилі нашого сучасного життя, яке, на жаль, має свій негативний вплив на дорослих і відповідальних пластових провідників. Яке моральне право маємо ми вимагати від молоді організаційної дисципліни (яка повинна ціхувати пласто-ве середовище), коли так часто не зберігають її навіть вищі пластові провідники? Яке моральне право мають ці ж самі дорослі і відповідальні провідники вимагати від молоді ідейної жертвності у праці, коли вони своїм прикладом цього самі не показують?

Нарікаємо часто на “асиміляцію” молоді (яка, як показує практика життя, буває в неї переходовою і минає з фізичним і духовим розвитком). Але пригляньмось — не до розговірної мови, але до **побуту**, до стилю життя, до зацікавлень і способу думання старших. Чи не побачимо багатьох ознак асиміляції, якої на перший погляд і з зовнішнього вигляду

можна й не помітити? Багато членів нашого старшого пластового середовища, а то й наших провідників “обростає мохом” загального “вей оф лайф” безідейної маси доквілля, байдужіє, відтягається від обов’язків, без яких середовище перестає бути пластовим. Як це впливає на юнацтво? Приклади браку ідеалізму, жертвовності дають молоді розчарування, ясний образ “ножиць” між великими словами у святкові дні і справжнім життям. Чи може юнацтво заспокоїти своє природне і сугероване пластовими ідейними заложеннями змагання до якоїсь вищої мети, зустрічаючи цю порожнечу і ці “ножиці” не тільки в чужому, але навіть у найближчому і — здавалось би — найдорожчому для нього доквіллі?

Приходить збайдужіння, а за ним нехить до “мандрівок на верхи”, цинізм, гостра критика й осуд усього, що стараються йому прищепити старші.

Юнацтву нестерпним є фальшивий патос старших, їх непогамованість на “вилони” молоді з кодексу чи догм націоналізму, їх дрібничковість, а то й гістерія.

Виховання чи самовиховання завжди було скомплікованим процесом. Сьогодні воно тимбільше трудне тому, що нагод до природного конфлікту старшого і молодшого поколінь тепер куди більше, ніж було колинебудь досі. Це можемо ствердити не тільки серед нашої молоді, але перш за все на основі явищ серед молоді цілого західнього світу. Та бережимося перед скрайностями в оцінці поведінки й способу мислення молодих. Шкодимо справі, коли вкладаємо “рожеві окуляри”, ідеалізуємо і намагаємось не бачити наявих хиб. Але, з другого боку, було б гріхом засуджувати молодь несправедливо, оцінювати її як генерацію скептиків і невдах. Зате нам треба справжніх приятелів молоді, які старались би допомогти оборонити її від заливаючої, навіть із учительських чи навіть професорських катедр, “філософії” безідейного “вей оф лайф”, яке характеризується добробутом, вигодами, матеріялістичним світосприйманням.

Але ці приятелі молоді не можуть ставати проповідниками чогось, чого самі не дотримуються в житті. Погляньмо і ствердім, чи багато можемо нарахувати сьогодні таких приятелів молоді, що приваблювали її перш за все суворістю до себе самих, як Чмола, Кліш, Уляна Сітницька, Річницький, Семенюк, Гайдучок, а з духових опікунів прелат Куницький, протоіерей Комрович, не згадуючи вже про найбільшого мецената пластової молоді, митрополита Андрія Шептицького, який був для неї найвищим авторитетом.

Всі ці постаті ніколи не затруться в пам’яті пластунок і пластунів, які мали щастя знати їх особисто. Любов до молоді, праця з нею, щира охота допомагати їй знайти правильну стежку серед поплутаних світоглядових доріг — це вияв живого патріотизму з думкою вперед, у майбутнє, найкраще спрямування духової енергії.

Тож вартість середовища молоді залежатиме від стану таких факторів, як батьківські доми, українські громади, світські і церковні, та

з'єднання дорослих віком членів Пласту. Залежна вона буде від того, на скільки ця молодь буде мати справжніх друзів, відданих їй, таких, що цікавляться її проблемами, стараються зрозуміти її психіку, допомагати-муть їй у поглибленню освіти, у намаганні знайти найкращий життєвий шлях, і своїм власним прикладом будуть його вказувати.

:

Національна свідомість, підготовка до провідництва, розбудження духових зацікавлень і потреб ведуть до проблеми елітарності нашої організації. Принцип елітарності зберігається тоді, коли стосуємо селекцію членства, коли позбуваємося тих, які не відповідають вимогам, і навпаки сприяємо духовому ростові тих, які своїм життям і працею можуть служити прикладом. Ми не використовуємо в достатній мірі системи пластових відзначень і пересторог, з'ясованих у "Житті в Пласті".

Зате серед дорослого пластового членства спостерігається тенденція вимоги до членства послаблювати. А цим ми заперечуємо основний принцип не тільки нашої пластової, але й загальноскавтської організації. Селективність у доборі членства і в цілій самовиховній праці юнацтва — це основна вимога скавтської методи. Невикористовування її в житті пластових гуртків має на молодь дуже негативний вплив.

Наша нерішучість позбуватися молоді, яка не відповідає вимогам селективної методи, подекуди оправдана. Ми маємо на увазі загальну опінію і бажання батьків, щоб Пластом охопити якнайбільше дітвори і молоді, бо, мовляв, цим ми її охороняємо від асиміляції. Але нерішучість у стосуванні селекції актуальною є тепер у всіх скавтських організаціях. Дискутується на тему кризи скавтіngu, немов би сучасній молоді не відповідають давні форми скавтування. Скавтіng, мовляв, спиноє розвиток особовости через обмеження свободи, брак коєдукації, через практичне скавтування таке далеке від сучасного технічного поступу тощо. Все ж є і багато аргументів на те, що кризи нема. Членство у скавтських організаціях постійно росте, в сучасній молоді сильний гін до праці, бажання бути корисною, вона легко сприймає конкретні завдання, які ставляться перед нею, в неї інтелектуальні зацікавлення, завершувані набуттям фаху — тобто ціхи, що є в пластовому характері.

Скавтські організації Великобританії та Німеччини розглядають теорію золоті середини поміж скрайностями закам'янілої традиції і гону до змін за всяку ціну з метою відновити атрактивність скавтіngu. Пояснюючи брак зацікавлення юнацтва і брак ініціативи у скавтуванні зростом індустриалізації і автоматизації життя, коли одиниця перестає бути собою, а стає функціонером, малим коліщатком у гігантній машині цивілізації, ствердимо, що сьогоднішні юнак чи юначка мають куди складніші перешкоди, щоб розвинути свої духові сили. Живучи серед технічних вигод, вони не вдовольняються вже тільки грою серед природи. Масові засоби популяризації знання, густа сітка телекомунікації дають змогу мати контакт із світом. А це спричинює залив людини інформаціями та емоціями. Світ збагатився, скомплікувався, а це віддзеркалюється

у психіці людини, у її свідомості та емоційній сфері. Відчуваємо гостру потребу інтеграції інтелектуальної, емоційної та суспільної саме серед молодого покоління. Роля техніки в житті одиниці і спільноти набирає навіть морального аспекту (через атомову енергію). Тому серед молоді гін до гуманізму, паціфізму, витворюється своєрідна етика професійна, підкреслюється велика моральна відповідальність винахідників і науковців. Трагічне ствердження екзистенціалістів, що молодь “засуджена на вибір”, тобто, що має можливість вибору того, що відповідає її розумові й серцю, така велика, що вона губиться, тратить рівновагу. З цього випливають дальші глибокі психічні зміни — симптоми світової кризи молоді. Вона своєю масою домагається широких прав, рівноправности, але до фактичної рівноправности ніяк не підготована.

Всі ці перемини вимагають застосови, вивчення. В кожному випадку треба нам перестати нарікати на молодь, критикувати її та “умивати руки”. З молоддю треба старатися шукати безпосередніх зв'язків, приятних контактів, у виховних засобах стосувати корисні іновачії, не порушуючи основних пластових ідейних залогень. З уваги на вимогу хвилини треба наголошувати і розробляти засоби для засвоювання українознавства в якнайширшому аспекті.

**

Розбудження і розвинення активної і гордої національної свідомости тісно в'яжуться з розвитком особовости взагалі. Бо одночасно із великими соціальними та психологічними змінами у світі в напрямі до космополітизму і демократизму сучасна молодь не любить “співати унісоном”. Вона радо творить багатоголосі хори, що піддаються диригентові, тобто вона не хоче вирікатися своєї національности. Люди — це живі істоти. Їх не можна злютовувати, наче металъ. Питання тільки в тому — чому так мало нашої молоді активізується у громадському житті після закінчення студій?

Мирон Куропась, уродженець США, відомий своїми статтями у “Свободі” на тему молоді, що їх не завжди загал правильно зрозумів, який досліджує проблему української молоді в Чикаго науковими методами, добачує такі причини цього явища:

- всі загальносвітові, вгорі з'ясовані,
- внутрішньоукраїнські, як розбиття громадянства між різними політичними, релігійними угрупованнями. Кожна партія має свої пляни, зате нема спільної мети; нема належної підготовки молоді до громадського життя, нема в неї відповідальности за українське життя через брак правильної інтерпретації таких понять, як вірність Україні, що є українська культура?, які її реалітети? (скільки галасу на тему культуробміну!); українське шкільництво при всіх своїх позитивах не має виробленої психологічної педагогії; ми не випрацювали достатніх реалітетів українського виховання для дітей.

Підхід М. Куропася дуже правильний. Його наукові досліди можуть допомогти нам у Пласті. Треба тільки добру ініціативу підтримати, включитися у співпрацю шкільництва.

Наслідком усіх вгорі названих перемін у сучасному житті настає зміна в інтерпретації вартостей-провідника. Зріст ролі науки, високої професійності висуває наперед авторитет фахівця, а не влади, багатства чи сили. Від повідника вимагатиметься тепер більше свідомого керівництва, вміння переконувати, дискутувати, передбачати, плянувати, розуміти розвиткові тенденції особи і групи в часі і середовищі. Виростає нова дисципліна — теорія провідництва і організації, яка бере за основу психологію і соціологію. Залежність згори вниз захитується; соціологія називає це сплосненням суспільної структури. Суспільство диференціюється на інших основах, бо нема фактично формальних авторитетів. Все це треба мати на увазі у підході до молоді, заохочувати її до участі в громадському житті. Дрібний негативізм, що ним всі дуже і дуже грішимо у співжитті з молоддю, замикає всі шляхи, якими йдуть виховні впливи. Важливими більше, ніж коли, тепер є толеранція, співчуття, співпраця, відповідальність не тільки за власні вчинки і слова, але й за наших вихованців, цивільна відвага ангажуватися в обороні переконань — все це важливі сучасні виховні настанови, якими ми хочемо, щоб відзначались молоді, але яким ми маємо показати їх власним прикладом.

У зв'язку з вище з'ясованим насуваються мені такі можливі і, на нашу думку, потрібні іновачії у нашій практичній пластовій роботі:

● З уваги на великий брак охочих і жертвоних виховників з-поміж членів Пласту допускати доповнення кадри виховників особами з Пласт-приятю, які могли б якщо не вести самостійно виховну роботу з'єднань, так принаймні бути інструкторами в деяких ділянках.

● У конечній потребі допускати деякі зайняття, що відбувались би гуртками, а також і гніздами та куренями, використовуючи до них інструкторів різних ділянок пластування, рекрутованих з-поза повноправного членства Пласту, в першу чергу в ділянках пов'язаних із українознавством.

● Особливо сувору селекцію переводити в основному при переході з юнацтва до старшого пластування серед тих членів, які доповнювали б кадри виховників. Це конечне, якщо хочемо уникнути драстичних конфліктів, яких причиною є ті, що попадають у склад кадри виховників без прикмет справжніх пластових провідників.

#

У зв'язку з цим були б потрібні вишколи інструкторів: співу, ручних робіт, танків, журналістики, драматичних гуртків, живого слова, літератури, спорту, різних технічних уміlostей тощо.

Нам треба доложити всіх старань, щоб юнацтво з розвиненими зацікавленнями і духово підготоване проходило пластові проби дуже регулярно. До цього слід нам підготувати цілий ряд допоміжних матеріалів. Самі тільки вимосги без згаданих матеріалів — джерел знання і уміlostей, не дають такої можливості з тими виховними аспектами, з якими ці проби подумані.

В таборуванні серед природи треба нам також шукати нових можливостей. Можливо, викажеться дуже доцільною спроба "Перших Стеж"

організувати спеціалізовані табори “Стежок культури” тощо. Це може внести розбудження корисних зацікавлень культурною, мистецтвом і іншими вартісними, будуючими особовість юнацтва ділянками, і ними піддержати зацікавлення таборуванням. Треба було б подумати й про можливість відбувати таку форму таборів-курсів теж і в культурно ведених закритих приміщеннях, а не тільки під відкритим небом, і вони могли б вестись коєдукаційною метою. Словом, треба пробувати різних форм, стосувати різні помислові способи і шукати виходу із ситуації, а не безрадно опускати руки, нарікаючи, критикуючи, а то й залишаючи Пласт, відгороджуючись від нього високою стіною зневіри чи резигнації.

Підсумовуючи висловлені думки, робимо такі кінцеві висновки:

● Виховні цілі Пласту, всіх його виховних з'єднань, незмінні, бо вони не тільки українсько-патріотичні, але й універсальні, загальнолюдські, актуальні у кожному часі й середовищі. Занедбувати основних елементів пластової ідеології не можемо, а з уваги на особливі умовини нашої діаспори нам треба класти наголос на плекання національної свідомості юнацтва.

● Засоби, що їх дає нам пластова (і загальноскавтська) метода, залишаються і надалі актуальними і найбільш успішними. У випадку, коли нема відповідної кількості кваліфікованих виховників, нам треба пластову методу стосувати тільки до найбільш надійних гуртків. Решту пластового юнацтва вести при допомозі куренів з відповідними кадрами виховників та інструкторів.

● Висліди приблизно двох десятиліть праці поза межами України дають підставу вірити, а навіть доводять, що Пласт є потрібною і корисною організацією. Те, що ми не маємо відповідної кількості провідників з молодшого покоління, має свої об'єктивні причини. В цих двох десятиліттях пройшло, по страхіттях війни, переселення, акліматизація, величезні зміни на відтинку молоді у світі, особливі умовини студій на вищих школах, обов'язок військової служби (в США) тощо. Моральна і національна вартість великої більшості молоді, що напливає до Пласту, є задовільна. Тож причин до чорного песимізму нема. Відчувається своєрідний “застій”, зменшення інтенсивності молодечої енергії в суспільному житті спільноти, та нема чіткого спрямування її до якоїсь виразної атрактивної, безпосередньої мети. Наша молодь вразлива на глибокі вартості гуманізму і — це знаменне — так тут у діаспорі, як і в Україні. Молодь не захоплюється гаслами поверховного націоналізму тому, що націоналізм як ідея в очах західного світу звичайно утотожнюється із скомпромітованим шовінізмом і імперіялізмом. Маючи на увазі цей факт, те явище не повинно нас бентежити чи відбирати запалу й охоти до праці, тимбільше що Пласт завжди стояв на позиціях патріотичного гуманізму. У напрямних виховання ми повинні тепер більше ніж коли класти акцент на розвиток людської особовості, яка замикає в собі індивідуальне, національне і Боже — це великий і **вічний** ідеал.

Ярослав Спольський

ГРОМАДСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ СТАРШОГО ПЛАСТУНСТВА

У минулому році в українській пресі велася широка дискусія про участь української молоді американського континенту в українському суспільному житті. Більшість голосів критикували суворо нашу молодь за різні справжні і здогадні недостачі. Були й оборонці, які доводили, що ця молодь є інша, ніж наше старше покоління.

Ця дискусія розмалювала доволі широке полотно теперішнього стану української молоді і поставила в центрі уваги нашого суспільства всі проблеми, що характеризують ідейне підложжя, амбіції, систему вартостей і загальну працю молоді.

Заторкуючи проблему громадської діяльності старшого пластуна, ми викроюємо з проблематики молоді один важливий сектор, а саме провідницький сектор нашої молоді.

Публічні виступи Українського Пласту, а головню старшопластунських куренів створили дуже прихильне відношення і увагу нашого суспільства до старшого пластуна. Публічний образ старших пластунів не є замазаний ніякими неприємними явищами. Такі публічні виступи, як в час посвячення пам'ятника Т. Шевченкові у Вінніпегу в 1961 р. і у Вашингтоні в 1964 р., викликали хвилю гордого самозаспокоєння, що майбутність української людини американського континенту запевнена, що на зміну старшому поколінню росте нове, яке зуміє ще краще нашу справу репрезентувати і нашу національно-біологічну субстанцію зберегти. Такий суперлятивний оптимізм може також засліпити і заколисати до пасивного сну.

Щоб з'ясувати собі, де ми стоїмо, мусимо спершу знати, чого ми хочемо від нашої молоді, а головню від нашого старшого пластуна в ділянці громадсько-суспільної праці. На цьому місці треба ще ближче здефініювати наше поняття вартісної громадсько-суспільної діяльності.

Отож громадсько-суспільна праця — це колективне зусилля організованої групи одиниць осягнути вартісну для даної суспільної групи колективну ціль без матеріальної винагороди або без матеріальної користи (як основна ціль). Сюди зачисляємо в першу чергу пластову виховну й адміністраційну працю, студентські організації, мистецькі колективи (малярство, театр, хори, література), професійні організації (як напр. товариство українських інженерів іт.п.), участь у церковно-релігійних об'єднаннях, в українських політичних товариствах іт.п.

Мусимо собі з'ясувати, що нам — як нечисленній меншинній групі серед переважаючого англосакського елемента та серед англосакського світу асимільованих меншинних груп — важко звужувати себе до активно-

сти тільки серед своєї вужчої, національнї групи, бо, як відомо, кожний належить ще до загальнодержавної організації (наприклад, товариство лікарів, професійних спілок-юній і т.п.), або до деяких клубів, або до одної з політичних партій. Але активність у своїй суспільній організації мусить мати пріоритет.

Старший пластун у першу чергу повинен бути обізнаний із організаційною схемою української спільноти в Канаді і США. Повинен знати, що і які ідеї репрезентують поодинокі організації і які цілі заступають, яке їх історичне підложжя, хто репрезентує цілість українського суспільного життя у даній країні. Всі ці інформації дістане від старших громадян або з постійного читання тижневої чи щоденної української преси.

Безумовно, ці всі зайняття не можуть стояти на перешкоді щоденній основній праці старшого пластуна — високошкільним студіям. Наша молодь мусить бути висококваліфікована і так приносити користь, честь і пошану нашій суспільній групі, а собі здобувати позиції і респект серед широкої громади краю поселення.

Наше суспільство відчуває і розуміє, що наше старше пластуство — це провідний кадр нашого суспільства в майбутньому. Інтерес, який студенти виявляють у різних ділянках суспільного життя, і їх активність залишаються у старшому віці так, що студенти виховуються у відповідальності за успіхи і працю даної ділянки суспільного життя і організації. Коли молоде покоління перебирає інтерес до суспільного життя і розвиває його на основі своїх власних ідей і плянів, тоді звичайно маємо до діла з успішною суспільною групою.

Ми мали приклад у Західній Україні з існування меншинних груп, які завмирили (як вірменська, татарська), бо не мали молодечого нарибку і провідного елемента, а в тому самому часі самовпевнена жидівська меншинна група процвітала, розвивалася, бо з покоління в покоління передавала свої традиції і цілі новим, молодим носіям, що приходили старшим на зміну.

І ця молодь вірила в свою місію, не стидалася своєї національно-конфесійної **ідентичности**, такої різної від більшости населення, не мала комплексу своєї меншевартости. І це їх утримало в ході численних століть від зануку. Ми хочемо, щоб наша молодь полюбила свою організаційну працю, включилася в неї і була готова перебрати за неї відповідальність і провідництво.

Таку позицію і моральну поставу зайняла наша молодь, а головню старше пластуство в 30-их і 40-их роках на наших рідних землях. Мабуть, не було організації, в якій не були б активними старші пластуни, а то навіть провідниками. У тому часі Український Пласт був інкубатором української керівної верстви в історії Західньої України 20-их і 40-их років.

Такі приклади і традиції зобов'язують, потягають.

Чи праця старшого пластуства відповідає нашим потребам і нашим вимогам?

Заки можна об'єктивно відповісти на це питання, треба б спокійно розглянути умовини життя і побуту молоді північноамериканського кон-

тиненту, впливи середовища. Не треба забувати, що наша молодь є в дійсності частиною північноамериканської молоді і в більшості виявляє всі позитивні і негативні риси тієї молоді.

Це не та сама молодь, що молодь України або подібна молодь. Впливи батьків безперечно діють на молодь, але дуже часто негативи батьків можна скоріше відмітити, ніж позитиви.

У першу чергу мусимо підкреслити, що наша молодь виростає і дозріває в умовах заможного суспільства північноамериканського континенту, у високо індустріялізованій країні на порозі економічної автоматизації. Вона мусить бути трохи інша, ніж була українська молодь рідних земель до другої світової війни.

Наша тутешня молодь виявляє багато позитивних прикмет, вирощених на цьому ґрунті. Розвиток людської індивідуальності в повному розквіті, ініціативність у всяких починах, прагматизм у підході до практичних проблем в індивідуальному і збірному житті, велика доза незалежності інтелектуальної, духової і матеріальної — це позитивні характеристики цієї мооди.

Однак, старшому поколінню, що хотіло б ідеалізувати цю молодь і бачиги її кращою, ніж ми були, впадають дуже в очі насамперед негативні прикмети цієї молоді. Це в першу чергу практичний матеріалізм, що в ієрархії вартостей ставить безпосередні матеріалістичні користі на перше місце, крайній егоїзм, що виростає на тлі вибуялого індивідуалізму, і брак глибокого духового ідейного життя (поверховна релігійність і т.п.), практична філософія гедонізму (погоня за сліпим задоволенням інстинктів, шукання розваги як першої цілі в житті, сексуалізм) — утеча від суспільної жертвовності в користь самолюбної приватності (“сам собі пан”, “моя хата скраю”), брак пошани до авторитетів (духовий нігілізм), часом цинічний підхід до духових вартостей батьків.

Подібні негативні прикмети виявляє загальноамериканська і канадська молодь, і наша молодь відзеркалює тільки загальну моральну поставу цілої північноамериканської молоді.

На цьому тлі віковічна проблема — батьки і діти, проблема непорозумінь між двома генераціями виступає в непомірно гострих зарисах у нашій меншинній групі.

На цьому тлі відповідь на основне питання, чи праця старшопластунства відповідає нашим потребам і вимогам, мусить випасти радше негативно.

Наше суспільно-громадське життя є повністю в руках людей старшого покоління, і молоді там майже не видно. Може, є в цьому вина старшого громадянства, що заздрісно держить свої позиції у суспільному секторі, замало допускаючи і підучуючи молодь до нових завдань. Але теж немала вина є по боці молоді, серед якої популярнішим явищем є втеча в асимільоване неробство.

Ми здаємо собі з того справу, що поправа цього стану може вийти тільки з нового руху, з нового зусилля серед молоді. Старше громадян-

ство мусить годитися з новаторством в ініціативі молодих провідників. Мабуть, більша активність молоді в українсько-громадській праці доведе до багато ревізій у поглядах на доцільність і вартість деяких відтинків тієї праці.

Деяка переоцінка вартостей була б навіть побажана. Свобідна ініціатива молоді може довести до деяких перемін, що може неподобатися старшому поколінню, яке любить тільки, щоб молодь копіювала старі зразки, до яких привикло т. зв. старше громадянство.

Чимало думаючих старших громадян привітає прихильно нові концепції молодих провідників, що їх ціллю буде поправити стиль, вияви і зміст нашого збірного життя.

Ми бачили неспіливі спроби деяких груп молоді ревідувати наше відношення до мистецьких контактів з діючими тепер в Україні мистцями. Незалежно від того, що я часто можу не погоджуватися з подібними ініціативами, але саму активізацію молоді, шукання нових концепцій, шукання нових шляхів уважаю одною з передумов успіху нашого збірного суспільно-громадського життя.

Я певний, що таким способом ми знайдемо наслідників, які зуміють перебрати відповідальність за майбутність нашого українського суспільства на американському континенті.

Марта Бабич-Трофименко

ПІДБІР ПРОФЕСІЙ

з погляду особистого таланту, засвоєного світогляду і майбутньої користі у спільноті

Найбільше щастя кожної людини — мати від народження непереможний нахил до якогось зайняття, що заповнило б ціле її життя і принесло б радість. Таке щастя не часто зустрічає людей в сьгоднішньому світі, бо не тільки природний талант, але сила обставин, виробленість чи брак світогляду, як і сам розвиток науки та нові можливості, створені технікою, керують людиною у виборі життєвого шляху.

Вибір звання — це справді важливий крок у житті людини, бо кожний фах, незалежно, чи вибраний розумно, чи прийнятий випадково, “бо так мене доля понесла”, вимагає присвяти найбільш продуктивних років. Що цей крок не легко зробити, свідчить факт, що останніми роками виросла окрема професія “дорадників”¹⁾, а разом з нею гора підручників. Потреба їх ясна: приблизно 60 відсотків молоді, що вступає на університети в якомусь році, міняє свої пляни вибору звання — міняє вибрані курси на інші, переноситься з одного університету на інший або взагалі залишає студії²⁾. Вибір, значить, не був правильний.

Не тільки брак інформації, головню у студентів, батьки яких не орієнтуються в академічному житті країни, у якій живуть, є причиною

помилки, але і брак вироблення світогляду: розуміння свого ставлення до світу і свого місця в ньому. На перше допоможуть підручники та університетські дорадники; друге — це справа впливів і виховання від ранньої молодости.

Не легко знати своє місце в світі і не легко вміти бачити себе із перспективи майбутности. Влітку 1965-го року відбулася на Деляварському університеті³⁾ загально-американська конференція професорів, індустріялістів та репрезентантів уряду і робітництва. Темою дискусій було: “Як затримати людині свою людськість у цій ері швидко грядущих технологічних змін”. Професор психології Г. Г. Лейн підсумував думки конференції: “Якщо студент не розвинув почуття допитливости, бажання навчитися, якщо не відчувудовolenня, яке можна досягнути через шукання нового знання, і не опанував техніки здобування цього знання — він швидко розминеться зі своєю добою. Світ, у якому він живе, зміниться незалежно від нього — а це є найбільше відчуження⁴⁾, яке може зустрінути людину⁵⁾”.

Таких конференцій сьогодні багато, бо люди, відповідальні за навчання наступного покоління, губляться в перегонах з так званим “вибухом інформацій”⁶⁾. Незаперечним стає одне: “Ми не можемо, як і попередні покоління, бачити обличчя майбутности, але ми знаємо, що вперек нього написано слово — освіта”⁷⁾.

Це не нові думки, та мусимо їх пригадувати собі, щоб не загубитися в наших життєвих плянуваннях. Ми не можемо стояти осторонь життя і дивитись, як світ “незалежно від нас міняється”, якщо ми зберегли хоч крихітку почуття відповідальности за долю нашого народу. В цій добі неймовірних досягів людини, а тим самим і неймовірних вимог до неї, життя вимагає від кожної людини особисто ясної декларації: “Чого хочу? До чого прямую? Як думаю це досягнути? Що готов за цей досяг віддати?”

Поминаючи випадки ясно виявленого таланту, в яких не може бути мови про вибір, призадуматися треба над приготуванням молодої людини до влучної відповіді на ці питання. Якщо ця відповідь приходить аж на порозі вступу на університет, це вже погано. Хочби з огляду на університетські вимоги вступу, молода людина мусить уже в середній школі знати, куди прямує. Ще краще, коли її здібності перевірено заздалегідь: тоді і вона, і громада, до якої належить, можуть передбачити їх можливе використання в майбутности. Якщо потреби нашої спільноти мають заважати на відповіді на ці питання, молодій людині треба допомогти зрозуміти, що вона і індивід і член політичної спільноти чи держави, в якій живе, як також член української спільноти, розкиненої по світі. Людину, поставлену в такий трикутник, виховувати треба в світлі сучасних ідей, маючи на увазі українську проблематику та історичні процеси.

Бачити себе у відношенні до пульсу життя світу, а одночасно до українського кореня, це для дозріваючої людини значить могли ви-

брати життєвий шлях, який дасть можливість зробити синтезу найкращих вартостей і одного і другого. Свідома цього людина вибере собі звання таке, яке допоможе їй стати співтворцем того життя. Туди, звичайно, веде шлях високої освіти від ступеня магістра вгору.

Котрі ж професії відповідають тим вимогам? Які можливості відкривають вони перед даною одиницею і яку користь може їх вибір принести українській спільноті?

Заки прийти до розгляду поодиноких професій, треба відмітити, що західний світ, в рамках якого нам доводиться діяти, оцінює характер поодиноких спільнот, а навіть цілих цивілізацій, на підставі певних критеріїв, які можна б підсумувати як “остаточну орієнтацію” і роди провідництва, які дана спільнота приймає.

Дійсно, прийняті форми авторитету визначають і віддзеркалюють етос спільноти. Ці форми у великій мірі визначають засоби, якими елементи цього етосу передаються і перетворюються в змінливих історичних обставинах. Отже, так прийняті роди провідництва творять культурні форми, за допомогою яких суспільство осягає свідомість свого індивідуального змісту, свого “я”. Що більше, ці роди провідництва є також засобами, за допомогою яких здібні і підготовані одиниці можуть одночасно дати від себе на ділі вклад у розвиток суспільства.

Беручи це на увагу для спільноти, нормальну побудову якої розвалили історичні обставини, стає ясною важливість кожного індивідуального осягнення поза її межами (межами корінної спільноти), як фактора у формулюванні суспільного змісту та унормування його сталого, ступеневого розвитку. Головно важливим це є тоді, коли можна побоюватися, що тільки динаміка фолкльорних елементів залишиться зв'язком після відходу нормативних впливів елементів інтелектуальних.

Розглядаючи поодинокі професії, треба вяснити дві речі: перше, слово “професія” ужите тут не в традиційному сенсі “трьох учених професій” — теологія, право, медицина, — а в ширшому, вільному; друге, під увагу взяті в першу чергу США і Канада. Департамент Праці США⁸⁾ на 1963-4 рр. вичисляє приблизно 350 фахів, третину яких сьогодні називають професіями. Декілька з них, починаючи від двох із “учених професій”, можна розглянути.

МЕДИЦИНА. Бути лікарем в США вважається великим досягненням, головню з фінансових міркувань. Часто справа здібностей чи покликання стає маловажною для багатьох аспірантів: приблизно 15 тисяч студентів річно подає прохання про прийняття до 86 медичних шкіл, але тільки половину з того приймають⁹⁾. Тепер у США приблизно 250 тисяч активних лікарів, з того українців, за статистикою Р. Ільницького, є 800¹⁰⁾.

У порівнянні з іншими ділянками стоїмо не зле, та беручи під увагу, що це найвище платна і сильна впливами та престижем професія, лікарів нам треба багато більше. З погляду користи спільноті — фінансові міркування не можуть бути маловажними. Навпаки, у парі із впливовістю, престижем і внутрішньою цінністю, вони повинні притягати наші

очі і збуджувати зацікавлення в даних ділянках. Від матеріального рівня одиниць залежатиме матеріальний рівень нашої спільноти.

Ця професія зокрема підходить жінкам, нахил яких до помочі ближньому та до материнської опіки може знайти повне поле до попису, наприклад, у педіатричній спеціалізації, у парі зі свободою вибору годин праці та можливістю домашніх канцелярій. Важливим фактором у користь вибору медицини є те, що лікар може бути відносно незалежний від політичного тиску і не мусить запобігати чиєсь ласки.

ПРАВО. Над правом нам треба більше поміркувати. Якщо ми приймаємо за аксіому, що нам треба зайняти якнайбільше становищ близьких до центру володіння, щоб мати хоч якийнебудь вплив на хід подій політичного характеру, ми мусимо чим швидше виправити трагічну ситуацію, що існує головню в США: постаратися, щоб ми були в цій ділянці відповідно заступлені.

В 1961 році було в США 250 тисяч правників. Приблизно 5,500 нових правників потрібно щороку¹¹). За статистикою Р. Ільницького, в США є приблизно 200 (сік!) правників українців, що працюють за своїм фахом. 200 осіб супроти 250 тисяч — це крапля в морі!

Коли правниче вишколення¹²) уважається в США ключем до впливових посад і передумовою успіху політичних провідників; коли знання парламентарної процедури та правних закарлючок і пролазок¹³) рішає часто у розв'язці питань, починаючи від нарад міської управи та кінчаючи на засіданнях конгресу у Вашингтоні, і коли особисті знайомства відіграють таку велику ролю в нашій добі безособового корпоратійного стилю життя, яке не тільки створене, але в деталях контрольоване саме людьми з правничим вишколенням, ясно, мабуть, що тільки тоді, коли будемо мати правників, що заступлять наші інтереси на всіх площинах життя, можемо ми як група, як спільнота, примусити світ числитися з нашою опінією і нашими потребами.

Вагу правничих студій тут не перебільшено. За бюлетенем американського Департаменту Праці правники працюють у таких ділянках: адвокати і судді, спеціалісти, що очолюють корпорації та фінансові установи, довірочні університетів¹⁴), музеїв, харитативних інституцій; адміністратори в державних агенціях, автори законопроектів і інтерпретатори законів; особисті дорадники політиків та політичних угруповань і т.д. Правники всюди займають місця “політичного” характеру¹⁵), і тому на студії права всіма силами пропихаються ті, що хочуть керувати і контролювати. Наприклад, у конгресі США більшість сенаторів і послів — це правники (65 відсотків). Професор С. В. Міллс¹⁶) пише, що це зовсім зрозуміло: уміння висловитися, уміння вести переговори, уміння аналітично думати й аналізувати обставини і людські настрої, знання законів і їх значення — це характеристичні риси, спільні добрим правникам і добрим провідникам-політикам.

Позатим треба сказати, що в країнах, в яких підкреслюється “законні права людини”, ці права треба знати, обстоювати та використовувати. До цього потрібно людей із фаховим правничим вишколенням.

Наступну групу професій творять так звані експерти: економісти, знавці наук політичних, суспільних¹⁷⁾, історичних, фінансових та адміністративних ділянок, науковці в ділянках технічних наук, а вкінці інженери-науковці (політехнічні студії). У цих ділянках користь спільнот збільшується пропорційно до висоти академічного ступеня (і, очевидно, усій праці на цьому рівні), або до інтенсивності праці і вироблення собі імені — “авторитету”. Замало, наприклад, здобути бакалавреат з історії і вчити в середній школі. Це залишається без впливу поза даною клясою. Самостійні досліді, публікація праць у наукових журналах — це вирішальні фактори в оцінці авторитетності, а передумовою до цього є щонайменше ступінь магістра, а звичайно — докторат.

Що ж до ділянок комунікативних засобів¹⁸⁾, то в нас справа зовсім занедбана, за винятком бібліотекарства, що є нелогано заступлене. Та і тут є браки: мало людей сприймає ступінь бібліотекарський як вступ у ділянку комунікативну (розповсюдження інформації). “Промисловість знання”¹⁹⁾ стане на службу тим інтересам, які туди пропхають своїх людей. При такому стані інформації про Україну і українців, як тепер, ясно, що нам у цій ділянці треба людей з ініціативною і на позиціях, де можна її проявити.

Тяжко обговорити, а навіть згадати, тут усі професії (фахи) та їх евентуальне значення для одиниці і для нашої спільноти. Немає, мабуть, професії, про яку не було б написано книжки чи брошури. Важливим є пригадати собі, що від того, що ми як одиниці зробимо зі своїм життям, залежить і доля нашої спільноти. Ми не творимо ані в Америці, ані в інших країнах “бльоку сили”²⁰⁾, і тому осягом спільноти буде сума осягів і впливів одиниць. При збільшенні індивідуальних осягів і униканню фахів, які заздалегідь призначені на другорядне місце і є тільки засобами до поступу інших, ми можемо виробити собі групове становище, з яким будуть числитися, хоч ми і чисельно малозначний елемент. Передумовою до цього є усвідомлення собі, куди прямує світ і якими засобами можемо знайти в ньому відповідне місце.

1) Counsellors, vocational guidance; 2) Alice N. Horowitz, Outlook for Youth, 1962, p. 8; 3) University of Delaware; 4) Alienation; 5) Delaware Today; Vol. 4. No. 2, p. 8; 6) Information explosion; 7) Ralph McGill, Education — Key to the Future, Hall Syndicate Inc.; 8) Occupational Outlook Handbook; 9) Complete Planning for College — The Kiplinger Guide (Sulkin); 10) Призначення українців в Америці, 1965; 11) U.S. Dept. of Labor Handbook; 12) Legal Training; 13) Legal loopholes; 14) Trustees; 15) “at the policy level”; 16) Cecil Wright Mills — The Power Elite, 1959; 17) Social sciences; 18) “communications”; 19) “knowledge industry”; 20) “power block”.

ПЛЕКАННЯ СИЛИ – ОСНОВНЕ ЗАВДАННЯ ПЛАСТУ

МОДЕРНЕ БЕЗСИЛЛЯ

Здоров'я, сила тіла й сила духа, а в парі з тим фізична й духовна справність — це ті вартості, які вимагають спеціальних умовин і особливого плекання. Сучасна доба й теперішній наш спосіб життя, на жаль, ніяк цьому не сприяють. Покинувши батьківщину, майже всі ми опинились на цьому етапі нашої мандрівки у високо цивілізованих країнах, у які нам, старшим, приходиться вростати, а в яких нашим дітям судилось виростати.

Одночасно з багатьма позитивними здобутками цивілізації, одночасно з колосальним поступом у різних напрямках, не обійшлося без негативів, на які не вільно нам закривати очей. Маємо на думці в першу чергу всякого роду винаходи, які удогіднюють життя, а одночасно роблять людину безпомічним калікою, що стала нездбною жити без тих різноманітних цивілізаційних “милиць” чи інших підпор. Модерні засоби локотності та всякі машини, що заступають працю рук, виключаючи потребу руху, допроваджують до зануку м'язів та усувають ступнево елемент фізичної сили, а автоматизація праці притуплює духа. Життя у великих людських скупченнях, переважно у містах із затруєним повітрям, перебування більшість часу в закритих помешканнях без належного допливу свіжого повітря і доступу соняшних променів, споживання спотвореної, зденатурованої, іноді затруєної їжі та врешті нервовий нічний, штучно підтримуваний спосіб життя ніяк не сприяють вирощуванню ні сили, ні справности тіла чи духа.

Не диво, що в таких умовинах виплекана сучасна молодь виказує у висліді незадовільний як фізичний так і духовий розвиток. Виявляється це наочно при поборах до війська. У США в 1964 р. з-поміж 847.511 покликаних до військової служби знайдено всього 47% здібних. Більш ніж половина, бо аж 53%, не перейшли задовільної лікарської перевірки. Треба було відкинути 22.2% через фізичні недостачі, 26.6% із психічних і ментальних оглядів, 11.5% з обох повищих причин, а 1.7% з моральних мотивів.

Не маємо статистичних даних, наскільки українська, зокрема пластова молодь у поборовому віці під фізичним і духовим оглядом відповідає вимогам військової служби та який відсоток з неї відпадає при поборах. Не знаємо, чи і на скільки підпала вона вже вповні впливам докільля та уподібнилася до автохтонів тут народжених і вихованих серед модерних умовин — модерних інвалідів. Ми, очевидно, хочемо бачити нашу молодь, і там і вже тут роджену, кращою і міцнішою під кожним оглядом від інших. Щоб це досягнути, мусимо всіма засобами старатися, щоб не піддалась вона шкідливостям поступу, модернізації та цивілізації — не підпала під вплив деструктивного докільля. Треба нам усвідомити

собі, що ціль Українського Пласту не змінилася, і він надалі має за завдання з неменшим ніж давніше зусиллям оформлювати нову сильну, кращу й ліпшу людину — у відрізненні від новітньої слабкої та при тому далеко гіршої цивілізованої людини. Коли лехто добачає в Пласті під сучасну пору організацію, яка має тільки за завдання зберегти українську молодь для української спільноти за всяку ціну, незалежно від того, якою та молодь буде на душі й тілі, той не має поняття, що таке Пласт. До того покликані різні інші організації та установи. Завдання Пласту далеко більше й глибше. Пластові не вільно ухилившись від основного свого завдання: плекати у молодих людей силу — і духа, і тіла. Із слабосилями, скільки б їх не було, нічого не збудуєш. Не без причини сила — це перше гасло у пластовому гаслі. Щоб моги як слід цю силу розвивати й плекати, треба добре однаково пізнати її приятелів як і ворогів. Усе, що послаблює фізичну, духову чи моральну сторінку людини, треба основно відкрити й виявити та з повною послідовністю усунути з пластової виховної системи. Одночасно треба пізнати всі засоби сили і розвинути якнайширше їх культивування у Пласті.

ЗА СИЛУ ТІЛА

Коли говоримо про силу, ідентифікуємо її звичайно з фізичною силою м'язів. У наших часах плекання цієї сили сходить на що раз дальший плян. Колись, як людина була ще залежна від природи, розвивала й усі свої сили, змагаючись із стихіями природи. Тепер же, коли вдалося людині у великій мірі її (природу) собі підкорити, сили людини парадоксально увесь час маліють. Механізація й автоматизація праці та всякі винаходи для її облегшення й заощадження позбавляють м'язи потрібної активності, а через те вони нидіють і слабнуть.

Безрух — це передсмак смерті. Сидяче життя без руху, виконання праці без напруження м'язів, ошадність ніг завдяки швидким модерним засобам льокомоції доводять до зануку м'язів і фізичної сили. Загал людей залінівий, щоб "наражуватись" на неконечне фізичне зусилля, щоб стосувати додатковий рух для збереження, виплекання й побільшення своєї фізичної сили. Цьому лінивству Пласт не сміє потурати у своїх членів. Кожний пластун, незалежно від віку, починаючи від новака, кінчаючи на сеньйорові, обов'язаний, якщо не має ніяких поважних недомагань, мати в програмі своїх щоденних зайнять місце на тілесні вправи. Ніхто не є застарий, щоб розпочати та продовжувати систематичну програму фізичних вправ. Основною повинен бути щоденний 10-хвилинний прорух з відповідними для віку й заправлення підбором, кількістю, інтенсивністю й швидкістю вправ. Починаючи від мінімального зусилля без почуття втоми, треба поволі ступенювати вправи. Горішня границя для стосування фізичних вправ у кожного інакша, залежна — окрім віку — від спадкової конституції та загального стану здоров'я.

Найкраща вправа — це хід. Хід на свіжому повітрі, ступеньований щодо віддалі, часу й швидкості, повинен доповняти щоденні руханкові

вправи, переводжені звичайно в хаті. Пластун не буде користуватися модерними льокомоційними улаштуваннями, якщо куди небудь можуть донести його власні ноги. Він і не буде скорочувати собі дороги, але залюбки піде окружною дорогою. У Пласті слушно здавна плекають піші мандрівки серед природи.

Плекання щонайменше двох родів спорту, індивідуально підібраних — потрібне й корисне завершення тіловиховання кожного пластуна незалежно від віку. Здорові роди спорту повинні бути систематично культивовані у пластових з'єднаннях. Змагання пластунів між собою і з непластовими дружинами будуть добрим поштовхом до серйозного підходу до спорту. Доволі занедбані в нас досі змагання під пластовими кольорами треба більше заактивізувати, щоб заохотити загал пластунів включитися до змагових вправ. Виявлено, що молодь, яка бере участь у спортових змаганнях, далеко краще фізично заправлена, більш зрівноважена, більш відпружена і більш гідна довір'я, ніж та, що вправляє незмагові спорти.

Тіловиховання скріплює не тільки м'язи тіла, але й серцевий м'яз, дишну систему і внутрішні органи, даючи у висліді справне функціонування цілого організму і економічне господарення фізичною та духовою енергією. Ясно, що при здоровних дефектах треба поради лікаря, заки братися до тілесних вправ. Декому може бути дивним, що навіть хворим на серце і тим, що перебули коронарну атаку, рекомендують рух, а не безділля.

Всі життєві функції, а особливо рух і фізична праця вимагають допровадження певної кількості свіжих кальорій. Тут знову цивілізована людина, віддалена від природи, робить багато промахів зі шкодою для свого здоров'я. Своє запотребовання покриває вона у великій мірі пустими кальоріями. Її мертва їжа звичайно пересичена вуглеводами й товщами, позбавлена важливих вітамінів і мінералів та убога в білковину. Належать сюди т. зв. м'які напитки, алкоголь, солодке печиво, солодоші, цукор. Становлять вони понад третину пересічної дієти американця. Правда, що для функції м'язів потрібні в першу чергу вуглеводи. Одначе не тільки їх потрібно. Якщо допроваджувати їх більше, ніж можна спалити під час праці м'язів, їх надмір стає шкідливим. Крім цього, виплекана штучно їжа, спотворена, законсервована, затруєна хемічними домішками не відповідає вимогам здоров'я і має як не зараз, то в близькій майбутності шкідливі наслідки. Саме dorостаюча молодь і то з високих економічних кляс, завдяки надмірному споживанню цих "пустих кальорій" у формі надто солодких і перетовчених перекусок, виказує поважні недостачі під відживчим оглядом. Досвід виказує, що вчасне освідомлення молодих людей про ті справи і поучення про здорову відживу дає добрі наслідки і тривало поліпшує спосіб харчування на все пізніше життя. Треба отже пластунів відучувати змалечку від популярного шкідливого способу харчування, а виховати їх черпати якнайбільше сили із здорової, живої, неспотвореної їжі, якою в першу чергу є свіжа городина й садо-

вина. Теоретичною і практичною школою здорової відживи повинні бути пластові табори. Під сучасну пору, на жаль, таборове харчування залишає багато до побажання.

Для спалювання допровадженої їжі і справної функції м'язів потрібний кисень, якого слід шукати в природі. Перебування далеко від природи в мертвих мурах, у задушній, убогій на кисень атмосфері міста, що його повітря насичене різними отруйними газами, вихлопами з авт чи фабрик, впливає шкідливо не тільки на дишну систему, але й на кровообіг, а в слід за тим і на всі органи тіла. Отож виїзд пластової молоді в літню, а то й зимову пору до пластових таборів, віддалених від міської задухи — це один із способів, щоб увільнити її від шкідливої атмосфери міста. Воно, однак, не вистачає, бо рік Божий довгий. Треба дбати впродовж цілого року, щоб виводити молодь якнайчастіше поза мури міста. Отже вітати треба всі підміські пластові оселі, і в них пластова молодь повинна перебувати якнайбільше. Де таких осель немає, треба відбувати часті пластові мандрівки поза місто.

Для заокруглення міркувань над чинниками, які формують фізичну силу пластуна, не можемо ще хоч коротко не згадати про два, а саме про воду й сонце. З обидвома пластуни мають зустрічатися якнайчастіше. Кожне з них — важливий засіб для здобуття і скріплення здоров'я, якщо розумно ними користуватися. Але треба пам'ятати, що від них грозять теж деякі небезпеки, якщо не стосувати відповідних засобів обережності.

Подразка холодної води корисна, коли стосувати її коротко, напереміну з добрим розгріттям тіла. Виставляти холодне тіло на діяння холодної води шкідливо. Довге мокнення в холодній воді нездорове, загрожує простудою й іншими пошкодженнями. Щоб запобігти випадкам утоплення, купання у глибшій воді мусить обов'язково відбуватися під достатнім наглядом.

Високо цінимо соняшні промені, однак мусимо перестерегти перед надмірним експонуванням. Безконечне вилігування на сонці, а до того ще в саме полудне, ніяк не є корисне, але буває шкідливе, загрожує воно не тільки опіченням шкіри, але при повторнім стосуванні може спричинити пістряка шкіри. Корисніший рух на сонці, ніж непорушне насвітлювання без зміни положення.

Зарівно легковаження сил і дарів природи, як і безрозсудне користування ними не залишаються без негативних впливів на здоров'я. Пластун, що з причин передбачує наслідки, взявши до уваги повищі міркування, повинен вміти оминати їх, а Пласт як організація має давати йому конечні дороговки.

Крім з'ясованого повище значення фізичного виховання, неменш важливу роллю відіграє розумне господарення духовими запасами. Уміння стосувати природно відпруження, спочинок і сон — це переважливий справа, що їм треба присвятити окрему увагу.

ЗА СИЛУ ДУХА

Ум і дух людини — це цінності вищого порядку. Людині вдалось вирватися силою свого ума з-під “тиранії” природи, цивілізувати її і загнудзати собі на послуги. Одначе, одночасно з тим, разом із легковаженням природи та потоптанням її життєвих законів прийшло до послаблення людського духа. Статистика США з-перед кількох років виказала, що впродовж 20 років число умово хворих зросло з 5% на 10%. При поборах у 1964 р. вже аж 16.2% не здали психічних проб. Можна розраховувати, що якщо щодвадцять років число умово хворих буде подвоюватися, тоді за 65 років знайдемо поміж 10-ма людьми тільки односо психічно нормального.

Інструментом нашого ума й духа є центральна нервова система. Сучасна цивілізована людина не вміє, на жаль, користуватися цим високоцінним вразливим інструментом, і зловживає ним на кожному ступні, виставляючи її (систему) безпотрібно на цілу низку подразок, що її подразнюють і перевтомлюють. У першу чергу треба згадати тут телевізію, а опісля й радіо, які переважтують нервову систему лявіною різних, переважно неспокійних і нездорових, зорових і слухових вражень. Як знаємо, молоді люди дуже часто пересиджують годинами у найкращий час дня перед телевізором, а свою обов’язкову умову працю відкладають, щоб опісля далеко поза північ сидіти над книжкою і не досипляти ночі. Достатній же сон конечний для відпочинку та відновлення вичерпаних сил нервової системи. Коли того відпочинку нема, спроможність людського мозку маліє. Щоб поконати втому центральної нервової системи і видобути з неї всі запаси енергії, людина стимулює її різними подразнюючими засобами. Кава, чай, какао, коля — це загално прийняті побудники. Особливо популярна чорна кава, і тим то від неї спеціальна загроза для нервної системи. Коли вже кава не помагає, дехто сягає ще до більш побудливих ліків. Тютюн і алькоголь мають першу теж дещо побудливе діяння, яке опісля перехилиється в протилежний бік успокоєння. Обидва вони виявляються зрадливими приятелями, які у кінцевому висліді не помагають, а шкодять нервовій системі. Коли роздразнені й розхитані нерви потребують врешті достатнього заспокоєння, шукає людина у свою чергу міцних заспокійливих ліків, якими саме в теперішній час фармацевтична індустрія засипає лікарський світ, бо запотребування на них колосальне. Очевидно, що коли такі ліки вживати упродовж довшого часу, загрожує небезпека звички.

Надмірна довга позапівнічна праця, виконувана під батогом побудливих засобів, превразливує та послаблює нервову систему. Заспокійливі засоби тільки переходово задурманюють її, але не спричиняються до її скріплення. Спроможність людської нервової системи, отже, запас нервової енергії, є обмежений. Коли за допомогою штучних побудливих та заспокійливих засобів переступити її межу, то не довго прийдеться ждати на катастрофу, нервове й психічне заламання.

Пласт повинен навчити, як дбати про високоцінний інструмент нашого духа, як його скріпляти та як користуватися запасами нервової енер-

гії, щоб її не вичерпати. Пластун має вміти економічно умово працювати і відпружуватися. Тому й не буде він користуватися жодними штучними засобами, які приголомшують природну функцію апаратури його духового життя. Треба запобігти, щоб молодь не вживала ні кави, ні інших побудливих засобів, і не допустити, щоб до них призвичаїлась. З огляду на відносно мале ще розповсюдження (1:3500 в США) не будемо тут ширше зупинятись над уживанням наркотиків, які (переважно в формі героїни) деструктивно впливають на нервову систему і психіку своїх жертв. Зате конечно слід більш уваги присвятити справі тютюну та алькоголю, бо поширення їх жахливо велике. Обидва вони заслуговують на безумовне засудження. Вже понад півсторіччя, від початку існування Пласту, вони виключені з пластового репертуару.

У теперішніх часах не тільки нічого не поправилось у негативній оцінці цих двох ворогів людства, але, навпаки, скріпилось вороже наставлення до них лікарського світу. Саме тепер зібрано широкодокументовані докази шкідливості і смертоносних впливів курення тютюну на людину, зокрема завдяки викликуванню пістряка легенів і сприянню коронарним захворюванням серця. Недовго доведеться чекати, як у США появляться на коробках цигарок перестороги про шкідливість курення. Із жахом спостерігаємо, легко молодь дається спокусити до курення. Хочемо бути доброї думки й вірити, що доростаюча пластова молодь має настільки сили, щоб згідно з вимогою пластового закону устоятись проти спокуси та не включитись до ряду невільників курення. Хоча особливі небезпеки від курення загрожують раннім курцям, небезпеки ці не зменшуються з віком, але, навпаки, посилюються. Тим то й не може бути мови про якусь диспензу від курення для пластунів у старшому віці.

Алькоголь має в першу чергу успокійливе і задурманливе діяння. У деяких випадках буває він теж лікувальним засобом, але поза тим ні для молодих, ні для старих він не є потрібний, а навпаки, є шкідливий і тому серед пластунів не повинен мати ніякого місця.

Так тютюн, як і алкоголь є доказаними шкідниками здоров'я і загрозою для життя. Жоден вік не захороняє від пошкоджень тютюном та алькогелем. Кожен з них може скорочувати життя навіть на десять років. Отже, пластун, що дбає про здоров'я, не сміє наражуватись, щоб стати їх невільником. Знаємо ж, що курці усі попадають у неволю тютюну, а з тих, що п'ють алкоголь, кожний дев'ятий стає налоговим алькоголіком. У пластовому законі знайшли вони вже здавна свою правдиву оцінку. Велике лихо чинить той, хто пробує її захитати. На жаль, багато знаходимо таких, що намагаються в якійсь формі залегалізувати цих поборників сили пластуна. Це в першу чергу ті, що ослабкі самі, щоб опертись їм, і хочуть для себе мати якесь виправдання.

Знаємо, що переживання останньої світової війни неодному з нас так розшарпали нерви, що був змушений сягнути по заборонений овоч — до цигаретки й чарки, що й багатьох полонили. Коли ми ставимся до тих жертв з певним вирозумінням, не можемо їхнього поступовання

апробувати, а вже ніяк пропагувати їхньої слабкості. Навіть той, хто переходно чи перманентно утратив силу, не сміє реклімувати безсилля та закликати інших до наслідування, але навпаки, — має сам прямувати до відзискання сили та інших до здобуття її заохочувати. Якщо серед заавансованих віком пластунів найдуться такі, що стали в'язнями тютюну чи алькоголю, вони повинні в більшості випадків мати настільки сили волі, щоб визволитись із в'язниці. Якщо ж цієї сили їм не вистане, то, напевно, знайдуть її бодай стільки, щоб у свідомості зла, яке чинять, спромогтися на стримання у прivity інших, зокрема dorостаючих пластунів. Воно — не жодна гіпокризія ані лицемірство, як дехто пробує називати, а тільки признання зла, якого не вільно афішувати й виставляти на показ до наслідування. Коли ж хтось навіть тої дрібки сили волі не має або не хоче вжити, псвинен покинути пластові ряди, бо прикладом своєї слабкості заперече поняття сили тіла і духа, що є притаманною ціхою українського Пласту.

ВИСНОВКИ

Завданням повищих наших міркувань було посилити пластову чуйність, щоб дбати більше про питання фізичного й духового здоров'я, які тепер у цивілізованому світі незвичайно занедбані.

Стара правда, що здоров'я й сила тіла є основою здоров'я й сили духа, лишилась надалі непорушною. Отже, ми заторкнули за чергою справу фізичного здоров'я, щоб опісля зупинитися над переважним питанням духового здоров'я.

За головну причину недомагань у цій ділянці уважаємо відвернення цивілізованої людини від природи. Саме Українському Пластові припало важливе завдання привернути українську людину до праджерел — життя, здоров'я й сили — матері природи. Із жалем доводиться ствердити, що перше пластове покоління у значній мірі не витримало проби бурхливих літ і не мало досить сили, щоб опертися шкідливим впливам нездорового — далекого від природи — довкілля. Не один заломився і зійшов з правильного шляху дбайливості про здоров'я, відступив із засадничих пластових позицій і, замість дати доказ своєї заправленої сили, показав свою слабкість. Чи це має бути причиною, щоб цілий Пласт пішов по лінії найменшого опору й зіступив з п'єдесталу сили та почав зісуватися додолу, потураючи людським слабкостям? Коли б таке сталося, Пласт перестав би існувати. Отож, щоб його зберегти, треба докласти всіх зусиль, щоб усунути все, що може підмивати його корінь, що може фізично й духово послаблювати його членів, і треба словом і добрим прикладом будувати пластову силу.

Залишімо надто голосні патріотичні деклямації іншим, упевнені, що нарід наш вольний, могутній повстане, якщо з повною наснагою плекатимемо силу і тіла, і духа!

3 ДІЯЛЬНОСТІ ГОЛОВНОЇ ПЛАСТОВОЇ БУЛАВИ

в ділянці підготовки 2-го Пластового Конгресу

ОРГАНІЗУВАННЯ ПРОГРАМОВОЇ КОМІСІЇ

Під сучасну пору Головна Пластова Булава кладе особливу увагу на підбір особового складу програмової комісії Конгресу та започаткування її діяльності. До цієї комісії рішено запросити як членів УСП і УПС, так і громадян з-поза Пласту з різних країн поселення та різних міст. Однак тепер організується ядро тієї комісії, тобто ту частину її особового складу, що живе на терені метрополії Нью-Йорку або в найближчих місцевостях, і там також передбачено її осідок. Це потрібне з уваги на можливість частих зустрічей (неменше щодва тижні) людей, які вестимуть поточні справи цієї комісії.

ТЕПЕРІШНІЙ СКЛАД КОМІСІЇ

Досі зголосилися на постійних співробітників програмової комісії з рядів старшого пластунства: Оксана Драган, Марія Пеленська, Ярослав Лешко та Іринея Коваль, а з рядів сеньйорату: Ганна Коренець, Ольга Кузьмович, Наталка Макаревич, Лариса Залеська-Онишкевич, Леся Храплива, Ярослав Гладкий, Тарас Дурбак, Теодозій Крупа, Ярослав Рак, Мирослав Раковський і Роман Рогожа. Одночасно до тіснішої співпраці з програмовою комісією приголосилися також деякі організатори Першого Пластового Конгресу, а саме пл. сен. Євген Гут-Кульчицький, Атанас Мілянчик і Юрій Старосольський.

ДОТЕПЕРІШНЯ ПРАЦЯ КОМІСІЇ

Комісія відбула вже чотири наради, а саме 14 і 30 грудня 1965 р. і 12 січня та 2 лютого 1966 р. 20 лютого відбулись окремі сходи членів комісії з рядів старшого пластунства для ближчого ознайомлення з технікою праці комісії та загальними проблемами Конгресу. На цих сходинах були присутні також члени головного пластового проводу, а саме голова ГПП, пл. сен. Осип Бойчук, і деякі члени ГПБ. Нарadi комісії скликає і ними проводить пл. сен. Наталка Макаревич.

На своїх сходинах програмова комісія розглядала до цього часу декілька найосновніших справ, а саме:

● **Внутрішній устрій та техніку своєї праці.** Комісія створила чотири підкомісії для різних ділянок, а саме: 1. для проблеми довілля Пласту, 2. для ідейних і виховних проблем, 3. для устроєвих проблем пластової організації і 4. для методичних проблем.

● **Гасло Конгресу.** Комісія розглядала різні пропозиції, які вивгають поодинокі пластуни, а то й курені УПС і УСП. Між іншими, взято до уваги такі гасла, як “Пласт у майбутньому”, “За усучаснення Пласту” тощо, одначе рішення у цій справі ще досі вимагає дальшого розгляду.

● **Справу учасників та процедуральні проблеми Конгресу,** які ще вимагають дальших студій і докладного розгляду.

● **Форми зв'язку та методи співпраці з тереном.** Комісія задумувалася над цими справами з уваги на потребу узгіднити ділову програму Конгресу, спосіб ведення дискусій тощо.

Деякі члени комісії виявили готовість зайнятися конкретними завданнями, а саме: пл. сен. Лариса Онишкевич і ст. пл. І. Коваль — проблемами культури, пл. сен. Мирослав Раковський — устрєєвими проблемами, а пл. сен. Я. Рак — зв'язком з прелегентами та виготовленням правильника Конгресу.

В дискусіях комісія натрапляє на багато скомплікованих проблем, які вимагають ще докладного опрацювання, поки буде можна їх подати до загального відома.

Комісія користується в своїй праці над підбором конгресової тематики розглядом тридцятьох шістьох конкретних проблем, переданих їй до вжитку Головною Пластовою Булавою, які виникли чи то на крайових з'їздах, чи в рямях головного пластового проводу.

Для зацікавлення загалу членства проблематикою Конгресу комісія вислала через крайові і станичні старшини до осередків праці і куренів УСП і УПС важливіші думки із статті “Другий Пластовий Конгрес”, яка появляється, в детальному розробленні, у “Пластовому Шляху” в двох частинах.

ОРГАНІЗАЦІЙНА КОМІСІЯ КОНГРЕСУ

Крайова Пластова Старшина у США приступила вже до творення організаційної комісії Конгресу, яка пічне свою працю з початком березня ц. р. З черги будуть творитися дальші комісії, а саме видавничя і розшуків конгресових матеріялів.

Головна Пластова Булава прохає всі запити в справах Конгресу та всю іншу конгресову кореспонденцію скеровувати на адресу:

“PLAST”, Inc. (Plastovy Kongres), 140 — 2nd Ave., New York, N. Y., 10003, U. S. A.

НАМ ПИШУТЬ:

...“Пересилаю передплату на “Пластовий Шлях” на 1966 р. Бажаю Вам найкращих успіхів. Сподіваюся, що журнал буде на високому рівні. Краще видавати один журнал порядний, ніж всякі летючки, які ні зберігати, ні викидати”. Пл. сен. Дарія Витанович, Чикаго, США.

“МАЙБУТНІСТЬ ПЛАСТУ В КАНАДІ”

Під таким гаслом відбувся 25 і 26 грудня 1965 р. VI-тий Крайовий З'їзд УСП в Канаді. Наради відбувались у готелі Мартенік в Монтреалі.

З'їзд підготовляли бұлави ККП-ів і ККП-ок, а технічну підготовку перевів провід з'їзду в складі: ст. пл. С. Мармаш — комендант, Х. Спольська і Ю. Карпінський — заступники, Галка Горбань і О. Дідух — бунчужні.

До президії з'їзду вибрано ст. пл. Р. Мельника (голова), Б. Онищука (заступник), Л. Антонович і Т. Кисілевську (писарі). У з'їзді взяло участь понад 100 членів УСП з Вінніпегу, Гамільтону, Монтреалу, Оттави і Торонта та делегація УСП із США під проводом референта ст. пл. Я. Гарасимова.

З'їзд вітали від українського католицького деканату о. В. Бриняський, який передав теж привіт від капеляна православного віровизнання, о. В. Слюзара, а від КПС пл. сен. М. Світұха (голова КПС), Т. Горохович (ккп-ок), Л. Винницький (ккп-ів) і О. Тарнавський (секретар). Одержано теж письмовий привіт від КПС у США. Як гості були прийвні на з'їзді теж члени старшопластунської комісії при КПС, пл. сен. П. Біланюк, О. Сагайдаківський, мгр. В. Кузь і Б. Медвіцький.

Головну доповідь на тему “Майбутність Пласту в Канаді” мав ст. пл. Ігор Бардин. Доповідач намагався поважно призадуватися над станом Пласту, баченого очима старшого пластуна, якого чекає обов'язок активної праці і майбутнього провідництва в організації, у якій провів своє юнацьке життя. Він присвятив багато уваги праці Р. Ільницького, яка мала помітний вплив на його погляди на візію українця поза межами рідної землі. На його думку, найважливіше завдання нашої спільноти і Пласту в Канаді — це зацеплювати і плекати українську культуру, а її розквіт, творення нових культурних надбань, стане базою єднання з Україною і її народом. Одночасно наша етнічна група повинна запустити глибоко свій духовий і матеріальний корінь у землю країни поселення. Він рекомендував Пластові класти вагу на селекцію та елітарність і в занедбанні цієї основної пластової засади бачив корінь теперішніх невдач. Тому він вважає потрібним зменшити чисельні ряди Пласту і посилити вишкіл виховників.

Жвава дискусія, яка розгорнулася по доповіді, концентрувалася на спостереженні існування трьох різних груп серед нашої поверх шістдесятитиїтної спільноти поселенців, що виявляють доволі виразні ціхи: 1. група, духовою базою якої є українська культура, 2. група, яка, признаючи своє українське походження, прийняла повністю англійську культуру як базу вияву свого духового життя, а 3. група, як перехідна, знаходиться в процесі затрачування рідної культури. Причина затрати рідної духової бази, на думку дискутантів, не є доконче пов'язана з довготою побуту в цій країні, а радше з культурним і духовим рівнем одиниць. Місце Пласту бачать дискутанти і доповідач у першій групі, яка, крім намагання повністю володіти англійською або французькою мовами, бажає затримати як своєю духову базу українську мову і культуру.

Семинарні групи, на які поділився з'їзд по обідовій перерві, взяли за основу дискусії тези доповіді І. Бардина. Дискутовано проблему матерніх

курень, а навіть висловлювано погляд, щоб постановити їх поза рамці Пласту, замінюючи їх на братства, а в Пласті залишити тільки активних виховників та провідників. Однаково ж підкреслювано теж і ролю Пласту у вихованні провідної верстви суспільства, конечну потребу активної виховної праці членів УСП, висловлювано погляди на пластову поставу, братерськість тощо. Семінарні групи ціхувала дуже речева і поважна постава до актуальних проблем і жива виміна думок.

Незвичайно цікавим був панель, основою якого була доповідь пл. сен. Р. Голода п.з. "Проблеми старшого пластуництва", яка появилася друком у першому числі "Пластового Шляху". Панелісти, ст. пл. М. Цмоць (Оттава) і Х. Еліашевська (Торонто), в загальному підтримували концепцію пл. сен. Р. Голода, яка в пізнійшій дискусії найшла теж і опонентів. Ст. пл. Т. Закидальський видвігнув як окрему потребу дискутувати і давати під сумнів всі наші навіть найбільш основні ідейні заложення. Ст. пл. Роман Мельник накреслив дуже ґрунтовно і дбайливо опрацьовану силуетку ідеалу старшого пластуна, при чому піддав суворій критиці погляди Т. Закидальського. Особливо цікавими були його ілюстрації поєднання праці старшого пластуна у Пласті із студіями на університеті та діяльність у студентській і загально-громадській спільноті. Його думки щодо ролі Пласту і його відношення до громади, чіткі погляди на потребу і можливості усучаснення самовиховної системи, на важливість трьох головних обов'язків пластуна та пластового закону у формуванні характерів своєю зрілістю, вірою і серйозним підходом видимо заімпонували з'їздові.

В дальшому ході програми з'їзду, який поділився по уладам, вислухано звітів дотеперішніх та вибрано нових референтів УСП-ів і УСП-ок, а саме: референтка УСП-ок — ст. пл. Л. Зобнів, її заступниці Хр. Мазуркевич і Хр. Спольська, референт УСП-ів — ст. пл. М. Цмоць, заступником Ю. Копач і В. Луців.

Першого дня з'їзду відбувся товариський вечір, який підготовляли ст. пл. Галка Горбань і Остап Гавалешка. Вечором проводив ст. пл. Ярема Келебай. Підготовані скечі і пісні не виявили особливої оригінальності і були великим контрастом до високого рівня дискусій і нарад упродовж дня. Вбога товариська форма, кабаретового типу оркестра і її репертуар підкреслювали, що існує велика прогалина у виробленні і зберіганні своєрідного культурного стилю старшопластунських імпрез і потреба стараннішого підбору і підготовки хоч би й повних здорового гумору й веселих програм. Велика диспропорція між високим рівнем і такими ж інтелектуальними поривами під час ділових нарад і стилем товариського вечора, а зокрема непластовими виявами, які позначилися нічними ескападами і (як не прикро це сказати) вуличними вискоками одиниць, доводили, що ділянка товариського життя і культурних форм, а в деяких випадках (на жаль!) і пластова постава у нас занедбані, і треба на це звернути особливу увагу.

Другий день з'їзду почався в неділю по полудні звітами передз'їздових комісій, які мали завдання подати своє відношення до деяких конкретних ділянок зацікавлення УСП. Ст. пл. Х. Мазуркевич і Олег Кандиба перевели дуже основну аналізу старшопластунської проби і влучно ствердили ряд анахронізмів у її вимогах — з уваги на зміни від часу її оформлювання, подаючи одночасно рекомендації для її усучаснення з метою кращої пере-

вірки інтелектуального рівня і знання кандидатів та збільшення зацікавлен-
ня самою проблемою.

Ст. пл. Л. Зобнів подала рекомендації комісії, яка розглядала проблему журналу "До Висот". Ця комісія висловила гостру критику дотеперішньому стану журналу і незадовільної діяльності редактора та редакційної колегії. Вона подала ряд думок, як повинна працювати редакційна колегія і як могли б співпрацювати члени УСП з журналом.

Ст. пл. О. Пясецька подала інформації про 2-гий Пластовий Конгрес. Вона пропонує членам УСП поцікавитися справами Конгресу, а зокрема органом пластової думки "Пластовим Шляхом", який містить теж і старшопластунську проблематику. Осередки УСП повинні переводити дискусії і семінари на теми заторкувані в тому журналі і підготувати себе до активної участі в Конгресі.

Під кінець з'їзду відбулась цікава дебата на тему культурних зв'язків з Україною. Дебатою проводила ст. пл. З. Божик (Вінніпег), сторону "за" заступала ст. пл. Х. Гнатів (Вінніпег), а "проти" ст. пл. М. Пеленський (Торонто). Ст. пл. Х. Гнатів дуже цікаво з'ясувала, чому вона шукає живого контакту з Україною і чому зустрічі з письменниками й іншими діячами культури з України корисні навіть тоді, коли вони можуть бути інструментом ворожої політики Москви. Вона не бачила в цьому загрози ні для себе, ні для жадної думуючої людини і опрокидувала закиди деякої частини преси супроти тих, що шукали т. зв. "контактів".

Ст. пл. М. Пеленський подав ряд цитатів з преси і старався довести, що такий зв'язок зорганізований для пропаганди і тим він шкідливий для нашого загалу. Він висловив свою солідарність із цитованими ним статтями, які займають негативне становище.

Оплески присутніх вирішили, що ст. пл. Х. Гнатів краще вив'язалася із свого завдання.

З'їзд закінчено піснею закарпатських пластунів "Гей, пластуні..."

Враження учасників, які можна було спостерігати під час і після з'їзду, були вдовольні. Часто можна було почути вислови "добрий", "підготований", "цікавий", "кращий" тощо.

Виглядає, що УСП в Канаді зробило поважний крок уперед в інтелектуальній сфері своїх зацікавлень. Тепер черга на скріплення пластової поста-
ви і товариської культури та справжнього пластового стилю зустрічей, бо в тому теж "майбутність Пласту в Канаді".

пл. сен. Л. Винницький, кнп-ів у Канаді

НАМ ПИШУТЬ:

... "Вітаю появу "Пл. Шляху", бо він у великій мірі усуне багато недомагань та браків, що так дуже відчужаються в нашій праці. Вірю, що він розв'яже багато пекучих питань, скріпить нас внутрішньо, спричиниться до нашого ще більшого росту та ширення наших ідей, а вслід за тим до збільшення нашої питомої ваги серед молоді і громадянства. Висилаю п'ять фунтів: на передплату "Пл. Шляху" і "Юнака" 2 фунти, а на пресфонд "Пластового Шляху" — 3 фунти. Пл. сен. Ярослав Мицко, Лофборо, Англія.

... "Замість вінка на могилу бл. п. Володимира Носика, батька нашого друга, Мавки, члени ключа "Ворона", пересилають \$7.00 на пресовий фонд "Пластового Шляху". З крилатим привітом, за ключ "Ворона", хуреня УСП "Чота Крилатих" ст. дес. Нестор С. Кіс, Вінніпег.

КУРЕНІ УСП І УПС “ПЕРШІ СТЕЖІ” ОРГАНІЗУЮТЬ ТАБІР “СТЕЖКИ КУЛЬТУРИ Ч. 2”

Улітку 1965 року відбувся вперше в історії Пласту на пластовій оселі “Вовча Тропа” у США табір “СТЕЖКИ КУЛЬТУРИ Ч. 1”, в якому присвячено особливу увагу ділянкам української духової творчості.

На табір прибуло 40 учасниць у віці 16—26 років з різних, навіть дуже віддалених місцевостей США і Канади. Всі учасниці табору були зацікавлені такими ділянками української культури, як література, музика, образотворче мистецтво і різьба, драма, журналістика.

Крім проводу табору, який складався з членів куренів УСП і УПС “Перші Стежі”, доповідачами в таборі були: Богдан Бойчук, Тит Геврик, Йосиф Гірняк, Докія Гүменна, Любослав Гуцалюк, Христина Капевич, Теодор Крупа, Микола Кузьмович, Ольга Кузьмович, Юрій Лавріненко, Володимир Лисняк, Ліда Палій, Ігор Соневицький, Марта Хом’як, Ростислав Хом’як.

Користуючись нагодою, що недалеко “Вовчої Тропи” влітку перебуває культурний центр східної частини США, таборівчакі відвідали театр і виставу драми Т. Вілліамса “Скляні Іграшки”, мистецькі галерії, концерт славної бостонської симфонічної оркестри під диригентурою Л. Стоковського та концерт сучасної американської музики. Крім цього, таборівчакі оглянули нашу дерев’яну церкву в Гантері — шедевр української народної архітектури в гуцульському стилі.

Журналістичний таборовий гурток, при співпраці літературного, мистецького та драматичного, видав ілюстровану одноднівку “ЕСТАФЕТА”, в якій поміщено інтерв’ю з доповідачами, рецензії, таборів знімки та багато спроб творчості учасниць у поезії і прозі. Коменданткою табору була Любомира Крупа, бунчужною Галина Сагата, а керівником програми Лариса Онишкевич.

Цього року відбудеться в другій половині серпня табір “СТЕЖКИ КУЛЬТУРИ Ч. 2”. Як і минулого року, він призначений тільки для пластунок у віці від 16 до 26 років життя, зацікавлених у ділянках української культури. Зайняття відбуватимуться гуртками зацікавлень (літературний, мовний, журналістичний, драматичний, танцювальний і т.п.). Для заавансованих буде окрема програма і зайняття. Велика частина часу буде присвячена самодіяльним гурткам та індивідуальній творчості. Прелегентами будуть відомі дітячі української культури. Передбачено відвідини театрів, мистецьких виставок та концертів в околиці Тенгвуд, у горах Беркшайрс. Кандидатки на табір повинні познайомитись із підставовою лектурою (список можна вже одержати). За інформаціями можна звертатись на адресу: Лариса Онишкевич, 180 Franklin Cor. Rd. Nassau Garden Apt. L. — 19, Trenton, N. J., 08638, U.S.A.

НАМ ПИШУТЬ:

...“З найбільшою радістю можна привітати повнонну появу “Пластового Шляху” та намічену в ньому тематику. Запрошене коло співробітників дає запоруку, що журнал матиме цікавий зміст та багату і різномодну тематику. Зокрема важливим буде, щоб були в ньому дискутовані питання дальшого шляху “Пласту” та виховання майбутнього молодого покоління”.
Пл. сен. Павло Доронинський, Л.Ч., Нью-Йорк, США.

ВІСТІ З ПЛАСТОВОГО СУЗІР'Я

ЗІРКА КРАЇНИ ВАШІНГТОНА

ПЛАСТ У США

Пластова організація в США становить сьогодні найсильнішу і найбільше чисельну вітку Українського Пласту в діаспорі. Починаючи з 1950-го року, коли поставлено організаційні рамки нашому Пластові в США, ми все ростемо і більшаємо в членстві, майні, а тим самим і силі.

Останні підсумки членства дають імпозантне число 4000. Зі скромних п'яти пластових станиць у 1951 році сьогодні начисляємо їх 28, з яких найдалі висунена на захід є в Денвері (Колорадо), а найбільше чисельна в Нью-Йорку (657 членів). З початком праці після літнього сезону 1965 р. організуються на нашому терені два нові пластові осередки, які збільшать нашу справді велику пластову родину. Єднає те ціле пласто-ве братство крайова пластова старшина, яка держить контакт із своїм членством через свій внутрішній журнал "Пластовий Листок", в якому подає доручення і обіжники та обговорює актуальні справи, а безпосередньо через відправи, перевірки і зустрічі. Назовні старшина інформує про дію Пласту в США громадянство на пластовій сторінці у щоденнику "Свобода" п. н. "Пластова Ватра", яка появляється неперіодично від 1951 року і небаром осягне 100-те число. Крайову пластову старшину вибирають щодва роки на крайових з'їздах делегати станиць і пластові виховники. Останній, сьомий вже з черги крайовий з'їзд відбувся в квітні 1965 року в Рочестері, і на ньому вибрано вдруге головою КПС пл. сен. кер. Юрія Ференцевича. Членами КПС в теперішній каденції є: пл. сен. кер. Я. Бойдуник — 1-ший заступник голови, пл. сен. Л. Роман-

ків — 2-гий заступник голови, пл. сен. О. Юзенів — секретар, ст. пл. С. Луцька — секретар, ст. пл. Я. Лучнян — ккп-ів, пл. сен. О. Кузьмович — ккп-ок, пл. сен. Р. Загайкевич — голова кр. булави УПС, пл. сен. О. Гаврилюк — кр. референт вишколу, пл. сен. А. Мілянч — діловод організації, пл. сен. О. Винник — діловод господарства, пл. сен. І. Ісаїв — голова кр. таборової комісії і п. інж. Р. Баранський — діловод Пластприяту.

Крайову пластову раду, що є контрольным чинником для дії КПС, очолив вдруге пл. сен. кер. В. Савчак, а в склад її входять: д-р І. Карапінка, пл. сен. Г. Коренець, пл. сен. В. Вишневський, пл. сен. С. Чайкілський, пл. сен. Т. Білостоцький, пл. сен. С. Заполенко, пл. сен. Я. Кришталович і пл. сен. В. Рак та пл. сен. М. Юзенів як заступник.

Від 1-го кр. з'їзду, який відбувся в квітні 51-го року, провід Пласту в США був у руках таких відомих пластових діячів: пл. сен. Г. Кульчицького, пл. сен. Г. Бобкова, пл. сен. М. Раковського, пл. сен. В. Кравцева, пл. сен. Я. Падожа, пл. сен. О. Кузьмович і пл. сен. Ю. Ференцевича. Спершу осідок КПС був у Дітройті, але за головування сен. М. Раковського пересено його до Нью-Йорку, і там у приміщеннях Укр. Народного Дому при 2-гій Євено находиться він і досі. Канцелярія КПС сусідює із Пластовим Домом, що став в 1965 р. власністю Пластової Станиці в Нью-Йорку і буде перебудований для виключного вжитку пластової молоді. Це вже п'ятий з черги пластовий дім на терені США. Першим могла погордитися Станиця в Дітройті, а далі Філядельфія, Чикаго, Клівленд. Потреба мати власне приміщення для зайнять пласто-

вої молоді спонукує великі пластові станиці до купівлі власних домів, в тому допомагають їм працею та грошем батьки пластової молоді і українські громадяни. Найважливішим виховним чинником є перебування молоді у власному пластовому середовищі, і тому саме є у нас в поодиноких осередках стремління до власних домів і власних осель для таборування. Літні пластові табори притягають з кожним роком більшу кількість новацтва і юнацтва. Відбувається їх пересічно 30 річно, в цьому оточенні на пластових оселях "Новий Сокіл" б. Боффало, "Вовча Тропа" б. Нью-Йорку, "Зелений Яр" б. Дітройту і на піднайманій "Бобрівці" б. Гартфорду. У місці вересні 1965 р. Пластова Станиця в Клівленді закупила власну оселю, яку назвала "Писаний Камінь". Станичні табори відбувають найдалі висунені на захід станиці, а це Денвер, Чикаго і Мінеаполіс. Крім цього, відбуваються табори спеціалізаційні (морські, мандрівно-гірські та водні, літунські, лещетарські) та курси-табори для вишколу все нових кадр новацьких та юнацьких виховників до праці в станицях і таборах.

Уважаючи таборування за найкращий спосіб пластування у теперішніх важких умовах виховної праці, пластовий провід в США посвячує цій справі найбільше часу та зусилля. Розбудова і поліпшення пластових осель, вишколи для членів провідів таборів п. н. "Лісова Шко-

ла", підручники для ведення таборів, а вкінці шукання нових способів зацікавлення молоді, як в останніх двох роках табори літунські, водно-гірсько-літунські, "Стєжки культури", зимові — все це докази праці для піднесення табірництва.

Але не лише у таборуванні пластовий провід в США старається піднести зацікавлення пластовими заняттями серед молоді. В цьому напрямі зосереджена вся увага провідників в станицях та їхні плани на найближче майбутнє.

Пластовий провід у США стоїть сьогодні, однак, перед проблемою втримання такої великої організаційної машини в повному русі, при великій кількості охочих рук до праці та повній її добровільності, яку кожний виконує поруч або коштом своїх професійних і родинних обов'язків. При цьому кожна пластова праця чи на адміністративному, чи виховному пості вимагає сьогодні більше, ніж ще перед кількома роками, бо і час, і обставини щораз важчі.

Але пластовий оптимізм і образ нових рядів молодих виховників, що перебирають пости впорядників, зв'язкових, гніздових та кошових, дають нам віру, що пластова організація в США буде далі так розвиватися, як досі, усупереч тим виховним труднощам, які сьогодні в усіх західних країнах, де поселилися українці, однаково великі.

О. К.

НАМ ПИШУТЬ:

... "Радо пересилаю \$10.00 на передплату і на пресфонд "Пластового Шляху". Переді мною лежить "Пластовий Шлях" ч. 6, Мюнхен 1951. Часто я його переглядаю і читаю цікаві статті. Я певний, що новий "Пластовий Шлях" буде такого самого або й кращого калібру. Я радо напишу деякі дописи на виховні теми, якщо треба буде". Ст. пл. Ігор Старак, Ванкувер.

ВИБРАНА БІБЛІОГРАФІЯ ПРО УКРАЇНУ ЧУЖИМИ МОВАМИ

Б.

Крім названих раніше періодичних публікацій треба ще відмітити такі серійні видання УВАН у Канаді (Вінніпер) під редакцією відомого науковця і пластуна-сеньйора проф. д-ра Я. Рудницького.

Б-12) **Slavistica**. A series relating to Slavic languages, literature, cultures, ethnography, archeology, etc.

Поодинокі випуски появляються, починаючи з 1948 року, тричі на рік мовами українською, англійською та німецькою з деякими резюме французькою мовою, починаючи з 1950 року, один випуск кожного року появляється як "Slavica Canadiana", що є визнаний та рекомендований канадською асоціацією славістів побіч таких видань, як "Etudes Slaves et Est-Europeennes" (Montreal) та "Canadian Slavonic Papers" (Toronto).

Дотепер появилось 53 випуски.

Б-13) **Onomastica**. A topo- and anthroponymic series, яка появляється, починаючи з 1951 року, двічі на рік, є єдиним українським виданням, присвяченим досліддам назовництва. Дотепер появилось 29 випусків (деякі французькою мовою), з яких особливої уваги заслуговують перший, присвячений аналізі назви "Україна" (проф. Я. Рудницького), та п'ятий, присвячений походженню назви "Русини" відомого французького славіста проф. Унгебаума.

Бібліографії видань, що появляються в Канаді, є присвячена серія

Б-14) **Ukrainica Canadiana**, яка виходить раз у році (дотепер 13 випусків). Крім вище названих, проф. Рудницький видає також інші серійні випуски (література, хроніка УВАН і т. п.) українською мовою.

В.

Єдиним (мабуть, уже вичерпанним) виданням про Україну французькою мовою є праця

В-6) Tisserand, Roger. **La vie d'un people, L'UKRAINE**, Paris 1933. Librairie Orientale et Americaine. 298 p.

У цій книзі автор подає, в легкій і приступній формі, основні відомості з української історії, географії, літератури (включно з перекладами деяких поезій), мистецтва тощо від княжих часів до 1930 рр.

Німецькою мовою історію України опрацював науково недавно згаслий

В-7) Krupnyckyj, Borys. **Geschichte der Ukraine von den Anfängen bis zum Jahre 1920**. Leipzig 1939. 320 p. (2-е видан.) — Leipzig 1943. 322 p.

Незаступною працею про географію України є

В-8) Rudnitsky Stephen. **The Ukraine, the Land and Its People**. New York; Rand McNally Co., 1918. 369 p. з численними мапами.

Унікальною, на жаль, вже давно вичерпаною працею є

В-9) Kubijovuyé, Volodymyr. **Atlas of Ukraine and Adjoining Countries**. Lviv, Ukrainjnskyj Vydavnyčyj Instytut, 1937. XLVIII p. and 66 maps.

Історично-географічне положення України з'ясує

В-10) Simpson, George W. **Ukraine; A Series of Maps and Explanations Indicating Historic and Contemporary Geographical Position of the Ukrainian People**. New York, Oxford University Press, 1941. 48 p.

Допоміжними у вивченні української мови є такі праці:

В-11) Evach, Honoré (Onufriy) **Ukrainian Self-Educator for the Beginners**. Winnipeg, Kalyna Ukrainian Coop., Ltd. 1953. 96 p.

B-12) U.S. Army Languages School, Monterey Calif. **Ukrainian Basic Courses.** Presidio de Monterey, Calif. 1965.

B-13) Slavutych, Iar. **Conversational Ukrainian,** Edmonton, Gateway Publishers, 1961. 608 p.

B-14) Luckyj, George N. and Jaroslav B. Rudnyckyj. **A Modern Ukrainian Grammar.** Winnipeg, Ukr. Free Academy of Sciences, 1949. 186 p.

B-15) Stechishin, Julius William. **Ukrainian Grammar.** Winnipeg, Ukrainian Canadian Committee, 1951. 502 p.

Дуже добрий перегляд української літератури можна знайти у

B-16) **Columbia Dictionary of Modern European Literature.**

в статті проф. Watson Kirkconnell-a, який хоч й коротко, але об'єктивно подає основні відомості про нашу літературу. Також у

B-17) **Encyclopedia of Literature.** New York, Philosophical Society, 1946. 2 vols. з'ясовано історію укр. літератури на стор. 951-956 в статті проф. Clarence A. Manning-a.

ПОЖЕРТВИ НА ПРЕСФОНД "ПЛАСТОВОГО ШЛЯХУ"

\$ 11.25

пл. сен. Я. Мицко, Лофборо, Англія

ПО\$ 10.00

пл. сен. І. Войчишин, Оттава, Канада

пл. сен. В. Слив, Флашінг, США

пл. сен. З. Корчинський, Нью-Йорк, США

пл. сен. Я. Гладкий, Гаррісбург, США

\$ 8.40

пл. сен. Ю. Семків, Гленрой, Австралія

\$ 7.00

Ключ "Ворона" Курея УПС-ів "Чота Крилатих", Вінніпег

ПО \$ 5.00

пл. сен. О. Тарнавський, Торонто, Канада

пл. сен. Ю. Пясецький, Торонто, Канада

пл. сен. А. Тершаковець, Торонто, Канада

ст. пл. Ю. Спольський, Торонто, Канада

пл. сен. о. Б. і В. Смики, Ютіка, США

пл. сен. В. Помірко, Чикаго, США

пл. сен. Р. Несторович, Делявер Сіті, США

пл. сен. Ю. Ференцевич, Джерзі Сіті, США

пл. сен. А. Слюсарчук, Дітройт, США

пл. сен. Ю. Крижановський, Філадельфія, США

ст. пл. І. Старак, Норт Барнабі, Канада

пл. сен. о. С. Сулик, Перт Амбой, США

пл. сен. В. Дармохвал, Вест Орендж, США

пл. сен. В. Мочула, Пассейк, США

ст. пл. Л. Габрович, Оттава, Канада

пл. сен. Р. Рогожа, Бруклін, США

пл. сен. Б. Ухач, Дітройт, США

д-р Е. Гурко, Торонто, Канада

пл. сен. Л. і Л. Онишкевичі, Трентон, США

пл. сен. Н. Гафткович, Гартфорд, США

пл. сен. І. Домбчевський, Йонгстаун, США

пл. сен. М. і О. Кузьмовичі, Бабілон, США

пл. сен. Р. Заяць, Чикаго, США

пл. сен. С. Кущнір, Філадельфія, США

пл. сен. В. Мінкович, Мінеаполіс, США

пл. сен. С. Вашук, Монреал, Канада

пл. сен. Б. Михайлів, Вудсайд, США

ст. пл. Ю. і Д. Даревичі, Едмонтон,
Канада
пл. сен. Р. Голод, Торонто, Канада
ст. пл. Х. Камінська, Дітройт, США
пл. сен. С. і В. Трильовські, Едмон-
тон, Канада
пл. сен. В. Воловодюк, Флашинг, США
пані О. Нагніт, Торонто, Канада
ст. пл. Є. Титла, Гасбрук Гайтс, США
пл. сен. М. Світуха, Оттава, Канада
ст. пл. Я. Лучкань, Гартфорд, США
пл. сен. А. Харак, Торонто, Канада
пл. сен. Е. Гуцуляк, Торонто, Канада

ПО \$ 3.00

пл. сен. О. Волянський, Таппер
Лейк, США
пл. сен. П. Саварин, Едмонтон,
Канада
пл. сен. Л. Винницький, Торонто,
Канада
пл. сен. І. і Н. Макаревичі, Нью-
Йорк, США
пл. сен. П. Дорожинський, Нью-Йорк,
США
ст. пл. Л. Миятчук, Віловдейл,
Канада
пл. сен. о. Л. Гузар, Стемфорд, США

ПО \$ 2.50

пл. сен. Д. Попадинець, Монтреал,
Канада

ПО \$ 2.00

пл. сен. Р. Копач, Торонто, Канада
пл. сен. С. Квасовська, Пассейк, США
пл. сен. П. Наконечний, Нью-Йорк,
США
пл. сен. О. і О. Бережницькі, Боффа-
ло, США
пл. сен. І. Велигорський, Торонто,
Канада
пл. сен. В. Бакалець, Пассейк, США
пл. сен. Т. Горохович, Торонто,
Канада
пл. сен. О. Стецура, Нью-Йорк, США
ст. пл. Л. Кутко, Чикаго, США
пл. сен. Г. Бобків, Клівленд, США
пл. сен. Я. Рак, Ірвінгтон, США
пл. сен. М. Ценко, Філадельфія, США

ст. пл. М. Дармохвал, Бруклайн,
США
пл. сен. Р. Ратич, Едісон, США
ст. пл. В. Галич, Ендвел, США
пл. сен. С. Заполенко, Вашингтон,
США
п. В. Габрович, Гамільтон, Канада
пл. сен. В. Савчак, Бронкс, США
пл. сен. О. Манастирська, Едмонтон,
Канада
ст. пл. Н. Тимчук, Боффало, США
ст. пл. Ю. Озга, Чикаго, США
пл. сен. А. Гладилович, Монтреал,
Канада
пл. сен. А. і І. Качорі, Вінніпег,
Канада
пл. сен. Я. Войнаровський, Чикаго,
США
пл. сен. В. і М. Мазярі, Торонто,
Канада

\$ 1.75

ст. пл. З. Ізю, Оттава, Канада

ПО \$ 1.00

пл. сен. Д. Навроцька, Вінніпег,
Канада
пл. сен. Н. Романишин, Вінніпег,
Канада
пл. сен. П. і О. Чмоли, Боффало,
США
пл. сен. Я. Козак, Філадельфія, США
пл. сен. Г. Сівак-Білоус, Монтерей
Парк, США
ст. пл. Р. Филипович, Чикаго, США
пл. сен. С. Климович, Едмонтон,
Канада
пл. сен. Д. Беднарський, Менвіл,
США
пл. сен. В. Бродович, Монтреал,
Канада
пл. сен. С. Кочій, Чикаго, США
п. Я. Попель, Клівленд, США
пл. сен. М. Татчин, Едмонтон, Канада
ст. пл. Д. Гусяк, Бруклін, США
пл. сен. Р. Микита, Петерсон, США
ст. пл. І. Гринь, Іст Гартфорд, США
пл. сен. Л. Музичка, Кенгон, США
пл. сен. І. Раковський, Бронкс, США

пл. сен. М. Костко, Галедон, США
ст. пл. Б. Клюфас, Нью-Йорк, США
ст. пл. Т. Біланюк, Торонто, Канада
пл. сен. В. Рак, Асторія, США
пл. сен. М. Кавка, Клівленд, США

пл. сен. С. Гарас, Ст. Кетерінс,
Канада
ст. пл. Р. Яримович, Гаятсвілл, США
пл. сен. М. Оброца, Вінніпег, Канада
пл. сен. Я. Кришталович, Парма, США

**
*

Подаємо перший список жертводавців на пресфонд "Пластового Шляху". У нашому запрошенні до передплати "Пластового Шляху", яке ми вислали в грудні 1965 р. на близько 1500 зібраних адрес членів УПС і УСП з усіх країн, де діє тепер наш Пласт, ми підкресливали, що дальша точна поява "Пластового Шляху" залежить головною мірою від того, чи буде забезпечена його фінансова база. Тому потрібно, щоб усі пластові сеньйори й усі члени старшого пластунства заплатили негайно передплату (\$ 5.00 річно) і склали довільну пожертву на пресфонд.

Впродовж січня і лютого зголосилося 317 передплатників, а 105 друзів і подруг склали разом \$ 357,90 на пресфонд, в тому

5 осіб по \$ 10.00 і більше —	разом \$ 51.25
38 " по \$ 5.00	" 190.00
7 " по \$ 3.00	" 21.00
25 " по \$ 2.00	" 50.00
26 " по \$ 1.00	" 26.00
4 " різними квотами	" 19.65
105 осіб склали	разом \$ 357.90

Згідно з останніми статистичними даними в Канаді є 234 членів УСП і 187 членів УПС, а у США — 675 членів УСП і 504 членів УПС, разом 1600 членів УСП і УПС. Беремо до уваги, що коли з тієї самої родини більше осіб належить до УСП чи УПС і живуть у спільному домі, то лише одна з них повинна бути передплатником. Усе ж таки, беручи й цей факт до уваги, не можна бути задоволеним числом 317 передплатників і 105 жертводавців на пресфонд на загальну кількість 1600 членів УПС і УСП у Канаді і США. Зовсім не беремо тимчасом до уваги пл. сеньйорів і старшого пластунства з інших країн.

Сподіваємось, що всі ті, хто до цього часу не відгукнулись на наш заклик і ще не переслали передплати на "Пл. Шлях" та пожертви на пресфонд, зроблять це незабаром, найпізніше після одержання цього числа.

Пластун точний. Тому повинен бути ПЕРЕДплатником, а не ПІСЛЯплатником свого журналу.

Усіх тих, що досі ще того не зробили, прохасмо виповнити долучене до цього числа зголошення передплати і разом з чеком або грошовим переказом на \$ 5.00 (річна передплата) переслати до нашої адміністрації. Тих, що не бажають бути передплатниками, прохасмо нас про це повідомити і заплатити \$ 2.50 за два перші числа або нам їх повернути.

Снобі!

Ваш адміністратор

АВТОРИ ЦЬОГО ЧИСЛА

Марта БАБИЧ-ТРОФИМЕНКО, член 17-го Куреня УПС "Перші Стєжі", абсолютентка правничого департаменту торонтського університету із ступнем бакалавра, член канадської палати адвокатів, член Товариства Українських Правників, активна пластова виховниця в літніх таборах, працює в ділянці правничої журналістики і підготовляє тезу для одержання ступеня магістра правничих наук. Живе у Вілмінгтоні, США.

Лев ВИННИЦЬКИЙ, член 3-го куреня УПС "Лісові Чорти", член Головної Пластової Ради, крайовий комендант пластунів, колишній голова Станичної Старшини в Монреалі, магістер економічних наук, живе в Торонті, Канада.

Тоня ГОРОХОВИЧ, пл. сен. кер., член 2-го куреня УПС "Ті, що греблі рвуть", довголітня виховниця новацтва, крайова комендантка пластунок у Канаді, учителька середньошкільних курсів українознавства, авторка статей і праць з ділянки виховання дітей і молоді, абсолютентка славистичного департаменту університету в Оттаві, живе в Торонті, Канада.

Микола ГРУШКЕВИЧ, пл. сен. кер., курінний 7-го Куреня УПС ім. А. Войнаровського, займав різні пластові пости при станиці в Клівленді, голова Станичної Ради, заступник голови УПС, д-р медицини, голова Українського Лікарського Товариства в стейті Огайо, член Н.Т.Ш., популярний і науковий публіцист на медичні і виховні теми, громадський діяч, бувший член Головної Ради т-ва "Орли" К.А.У.М. в Галичині, живе в Клівленді, Огайо, США.

Микола ПЛАВ'ЮК, пл. сен. кер., член 3-го Куреня УПС "Лісові Чорти", бувший голова станиць у Монреалі і Гамілтоні, бувший член крайового і головного пластового проводу, тепер заступник голови КІР в Канаді, голова Крайової Екзекутиви Українського Національного Об'єднання в Канаді, заступник голови централі КУК у Канаді, абсолютент економічних наук на університетах у Мюнхені та Монреалі. Живе в Гамілтоні, Канада.

Ярослав СПОЛЬСЬКИЙ, пл. сен., член 5-го Куреня УПС "Червона Калина", голова Станичної Ради в Торонто, мгр. прав, активний громадський діяч в українській громаді та в канадському політичному житті.

Дані про інших авторів подані у 1 (8) числі "Пластового Шляху".

ЧЛЕНИ ШИРШОЇ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ

Крім поданих у першому числі відновленого журналу Подруг і Друзів з різних країн поселення, зголосилися до співпраці в ширшій редакційній колегії: Михайло Бажанський (Дітройт) і Юліян Крижановський (Філядельфія), оба із США.

Просимо ввічливо Подруг і Друзів так з поміж членів УПС як зокрема з УСП, не чекаючи на окреме запрошення, включатися в співпрацю та надсилати свої статті, голоси в дискусії тощо.

В наступних числах появляться цікаві статті ст. пл. Данила Струка, пл. сен. П. Біланюка, проф. З. Зеленого, пл. сен. А. Качора, пл. сен. М. Бажанського, пл. сен. Р. Сенчука, пл. сен. Б. Казимири та інших.

Ціна: 1.25 дол.

● ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ!

● ЧИТАЙТЕ!

● ПОШИРЮЙТЕ!

ПЛАСТОВІ ЖУРНАЛИ

ГОТУЙСЬ

ЖУРНАЛ
ПЛАСТОВОГО
НОВАЦТВА

Журнал пластового новацтва. Річна передплата в Канаді і США — \$ 3.00.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ: Miss Lesia Chraplywa, 158 East — 7th St., Apt. 3A,
New York, N. Y., 10009, U.S.A. **АДРЕСА АДМІНІСТРАЦІЇ:** Hotujis Magazine
c/o Plast Inc., 140 Second Ave., New York, N. Y., 10003, U.S.A.

ЮНАК

ЖУРНАЛ
ПЛАСТОВОГО
ЮНАЦТВА

Журнал пластового юнацтва. Річна передплата в Канаді і США \$ 5.00.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ: Mr. L. S. Onyshkevych, 189 Franklin Cor. Rd., Nassau
Garden Apts., L19, Trenton, N. J., 08638, U.S.A. **АДРЕСА АДМІНІСТРАЦІЇ:**
Yunak Magazine, 2199 Bloor St. West, Toronto 9, Ont., Canada.

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ

ОРГАН
ПЛАСТОВОЇ ДУМКИ

Орган пластової думки. Появляється квартално. Річна передплата в
Канаді і США \$ 5.00. **АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:** Mr. Jurij Piaseckyj, 375 Ellis
Park Rd., Toronto 3, Ont., Canada. **АДРЕСА АДМІНІСТРАЦІЇ:** PLASTOVY
SHLIAKH, 2199 Bloor St. West, Toronto 9, Ont., Canada.